

Агар дар ҷаҳон набвад омӯзгор,
Шавад тира аз бехирад рӯзгор.

ҲАФТАНОМА АЗ 20-УМИ ИЮЛИ СОЛИ 1932 НАШР МЕШАВАД

№ 9 (12285)
4 марта
соли 2021

ОМУЗГОР

НАШРИЯИ ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОЧИКИСТОН www.omuzgor-gazeta.tj

► ДОВТАЛАБ – 2021

Марҳилаи асосии бақайдигирии довталабон барои ИМД-2021 оғоз гардиш

Аз 1 март марҳилаи асосии бақайдигирии довталабон барои иштирок дар имтиҳонҳои марказониди дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбӣ дар соли 2021 (ИМД-2021) оғоз ёфт, ки то 15 апрел идома меёбад.

Котиби матбуоти Маркази миллии тестики назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Замира Абдулсамодзода зикр намуд, ки тибқи тартиби муқарраргардида барои иштирок дар ИМД хоҳишмандон ҳуқӯқ доранд, новобаста аз он ки қадом муассиса(ҳо)-и таълимии таҳсилоти миёна ё олии касбиро интиҳоб кардан меҳоҳанд, метавонанд ба яке аз нуқтаҳои бақайдигирии барояшон наzdik ё мувофиқ ҳозир шуда, бо пешниҳоди ҳӯҷҷатҳои зарурӣ аз қайд гузаранд.

Хоҳишмандон метавонанд дар ҳар қадоме аз нуқтаҳои бақайдигирии шаҳру ноҳияҳои интиҳобгардидаи ҷумҳурий худро барои иштирок дар ИМД-2021 сабти ном кунанд. Мувофиқи тартиби муқарраргардида бақайдигири бо ҳузури ҳатмии шаҳсони довталаб сурат мегирад.

Барои аз қайд гузаштани ҳоҳишмандон дар 34 шаҳру ноҳияи интиҳобшудаи ҷумҳурий 40 нуқтаи доимии бақайдигири ташкил карда шудаанд. Инчунин, дар 25 шаҳру ноҳияи дигар нуқтаҳои сайёри бақайдигири бо таъсис дода мешаванд.

Рӯйхати муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна умумӣ ва олии касбӣ, ки дар заминai онҳо барои бақайдигирии довталабон ҷиҳати иштирок дар имтиҳонҳои марказониди дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соли 2021 нуқтаҳои бақайдигири ташкил карда мешаванд, бо фармоиши Вазорати маориф ва имлии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ гардидаast. Ин рӯйхат дар асоси таҳлили шумораи умумии ҳатмкунандагони муассисаҳои таълимӣ дар соли 2021 вобаста аз шаҳру ноҳияҳо ҷиҳати таъмими дастрасии ҳоҳишмандон ба бақайдигири таҳия гардидаast.

Довталабони дорои таҳсилоти миёна умумӣ (синфи 11-ум), ибтидой ва миёна касбӣ то 12 комбинатсияи ихтиносӣ ба худ писандро дар дoriай нақшai қабули донишҷӯён бо дарназардошти муассисаҳои таълимӣ аз рӯйи ҳамаи шаклҳо (рӯзона, шабона, гоибона,

фи 9-ум) танҳо аз рӯйи таҳсili рӯзона ба роҳ монда мешавад, аммо довталабони дорои таҳсилоти умумии асосӣ (синфи 9-ум) ҳам намуди таҳsili ройгон ва ҳам пулакиро интиҳob карда метавonand.

Довталаб дар вакти бақайдigiriy яке аз забонҳо (руssӣ ва тоҷӣ) ва маконҳои имтиҳонсупорiro ихтиёran мӯайян мекунанд. Ҳангоми бақайдigiriy дар интиҳobi ихтиносxoe, ки таъlimi онҳo дар muassisaҳoi таъlimi ба якчand забon ast, dovtaLab забoni таҳsilo mушахhas интиҳob карda намetavonad. Dar «Naқshai қabuли soli taҳsili 2021-2022 (chadvali ихтиносxo)» va «Fexristi kombinatsiyaи ихтиносxo» забон(ҳo)и таҳsili baroи ҳar як ихтинос dar muassisaҳoi тaъlimi niшon doda mешавad. Dovtalab on ихтиносxoero boyd intiҳob kунад, kи забoni тaъlimashonro medonad.

Padarу modaron boyd az intiҳobi farzandonaшon ҳangomи бақайдigiriy va moҳiyati onҳo, baxusus, az kombinatsiҳoi ихтиносxo, muassisaҳoi тaъlimi, shakl va namudi taҳsil ogaҳi koфi doшta boшand. Omilҳoi асосиро dar intiҳobi ихтинос va

muassisaҳoi тaъlimi boyd ба эътибор гирифт. Dovtalabon dар intiҳobi kасbu ixtisos va muassisaҳoi тaъlimi ozodanد, ammo intiҳob duранdeшona va durust boyd boшad, zero in dar haёti dovtaLab muҳim ast.

Tибқи тартиbi muқarрарnamудai Ҳukumatи Ҷумҳурии Тоҷикистон iштирок dар ИМД iшtiёriست, vale тaҳsiloti miёna ё oлиi kасbӣ ba ҳar yak shaҳs dar ҷaҳoni muosir baroи соҳibmâlumotу soҳibkâsB gardiда, pайдо kar-

ФАРМОНИ

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар бораи зиёд намудани andozai stipendiyia donishchӯёni muassisaҳoi тaҳsiloti oлиi kасbӣ va miёna kасbии Ҷумҳuрии Тоҷikiстон, инчунin, magistr, aspirant va doktorantxо

Bo maқsadi daстgiri давлатi va taқvияti vazbi ichtimoи donishchӯёni, mutobiқi moddaи 69 Конститутсиya Ҷумҳuрии Тоҷikiстон farmon mediҳam:

1. Az 1 səntyabri soli 2021 andozai stipendiyia amalkuнandai donishchӯёni muassisaҳoi тaҳsiloti oлиi kасbӣ va miёna kасbӣ (ba gair az stipendiyia Présidenti, kursantxoi muassisaҳoi oлиi kасbӣ va Akademiya Vazorati kорҳoi dohilii Ҷumҳuриi Toҷikiстон, инчунin, magistr, aspirant va doktorantxо ba andozai 30 foiz zиёd karde shawad.

2. Ҳukumatи Ҷумҳuриi Toҷikiстон chihatи amaliгарdoniи farmoni mazkur tадbirxoi zarurӣ andeshad.

Президенти Ҷумҳuриi Toҷikiстон Эмомали РАҲМОН
ш. Душанбе
25 fevrali soli 2021, №127

• ДАР ИН ШУМОРА: •

Шоҳкори фарзонафарзанди миллат

саҳ. 2

Замонбандӣ (даврабандӣ)-и таърихи ҳалқи тоҷик

саҳ. 5

Истилоҳоти забоншиносӣ дар дастурҳои таъlimi

саҳ. 6

Такмили таъlimi математика

саҳ. 7

Модарон ҳамеша шукргузоранд

саҳ. 8

Занон неруи пешбари чомеа мебошанд

саҳ. 9

Омӯзгорӣ - пешai pursharaф

саҳ. 10

Чехранамои абармарди миллат

саҳ. 12

Садоқатпешае дар арсаи маорif

саҳ. 13

► ЛОИХА БАРОИ МУҲОКИМА

Замонбандӣ (даврабандӣ)-и таърихи ҳалқи тоҷик

Бо зухур ва ташаккули тадриции чомеаи типи нав - чомеаи мусир ва аркони бунёдии он ва баҳусус, шаклгирин **типи комилан нави илм - илми мусир** заминай таърихии шинохти хислат ва мазмуни таърих ва замонбандии таърихи башар бар мабнои усул, равиш ва шеваҳои таҳқиқи илми мусир фароҳам гардид. Бо он ҳам шаклгирин дидгоҳи замонбандии таърих печида ва нисбатан тӯлонӣ буд. Дар асрҳои XVI-XVII бори аввал дидгоҳи замонбандии таърихи инсоният асоснок ва пешниҳод гардид: дар асари донишманди Фаронса Жан Боде (1530-1596) таърихи инсоният ба З давраи бузург - Қадим, Асрҳои миёна ва Нав таксим гардид, ки ҷанбаи нисбатан асосноки таъриҳӣ дошт.

Бо инишиби маорифпарварӣ ва рушди илмҳо мусор дидгоҳҳо асосноктари замонбандии таърих дар асрҳои XVIII ва XIX ташаккӯл ёфтанд. Дидгоҳи Адам Смит (1722-1791) ва Анри Сен – Симон (1760-1825) шинохти мавзӯро фароҳтар намуд. Дидгоҳи мардумшиноси маъруф Генри Люис Морган (1818-1891) шинохти чомеаи ибтидоиро чун давраи бузург ва муҳимми таърихи инсоният асоси ховии илмӣ баҳшид. Дидгоҳи файласуфи бузург Г.Ф. Гегел дар мавриди «falсафаи таърих» шинохти хислат ва мазмуни таърихро хеле амиқ намуд.

Ниҳоят, дар нимаи дуюми асри XIX ва оғози асри XX дидгохи марксистии шинохти таърих ва замонбандии таърихӣ ташаккул ёфт. Дар осори Карл Маркс, Фридрих Энгелс ва Владимир Илич Ленин, ҳамчунин, Г.В.Плексанов, А.Грамши ва дигарон дидгохи томони ҷаҳонро мантиқии илмӣ асосонек гардид. Тибқи он омили бунёдӣ ва таъйинкунданда равандии таърих ва замонҳои хоси **он тарзи истехсолоти чомеа ҳамҷун маҷмӯи муносибатҳои истехсолӣ** мебошад. Он бунёд ё базиси чомеаро ташкил медиҳад ва аслан, мазмуни чомеаро муайян менамояд.

Бар мабнои назария марксистии таърих дар дарозии зиндагии башар 5 типи таърихии чомея ташаккул ёфтааст, ки бо номи форматсияҳои иҷтимоӣ ва иқтисодӣ муаррифӣ ва асоснок щудаанд:

- осток шудаанд.

  1. Чамъияти ибтидой.
  2. Чамъияти гуломдорӣ.
  3. Чамъияти феодалий.
  4. Чамъияти капиталистӣ.
  5. Чамъияти коммунистӣ (сотсиалистӣ).

Индидгох (бо тагийр ва тахаввули нисбй дар таърихиносии Иттиходи Шураний (1917-1991) кишвархойи сотсиалистий (1945-1991) ва доирахой илмий марксистий-ленинний побарчо буд. Ва имрӯз низ дар байзэ давлатхо: Чин, Ветнам, Кореяи Шимолӣ, Куба ва ҷараёнҳо ва ҳалқаҳои марксистӣ бо тагийру тахаввуди нисбатан ҷиддӣ мавриди истиғфодад мебошад.

Дар асри XX назарияҳои дигари таснифи таърих ва замонбандии таърих пешниҳод шудаанд. Маъруфтарини онҳо «Назарияи тамаддун» буд. Ин назария бар асоси назарияи тамаддунҳои башарии муарриҳ ва ҷомеашиноси таърихи англис Арнолд Тойнби (1889-1975) шакл гирифта, дар охир асри XX ҷонидборони нисбатан зиёд минчумла, дар Россия, Тоҷикистон ва кишварҳои Осиёи Миёна пайдо намуд. Таҳти таъсири он китоби бисёрчилдаи Вилл Дюронт «Таърихи тамаддун» ва консепсияи «Бархурди тамаддунҳо»-и Сэмюэл Хантингтон пешниҳод шудаанд. Бо он ки ин назария дар шинохти мазмуни тамаддунҳои таърихии инсоният нақши мухим дошт, ба пешниҳоди замонбандии асоснок ва мавриди қабули таърихи башарӣ қодир нашуд.

Дар таърихигории мусоир замонбанди таърихи сарнавишти тўлонин башар мавриди қабули аксақи мухаққони таърих ва чомеашиноси таъриҳ мебошад, ки меъери мухимтарини он типҳои таърихан ташаккулётга чомеаи башарй ба таркиб ва соҳтори том ва органикӣ шинохта шудааст.

Тибки он чунин **замонбанді** пешниҳод гардидааст:

Замон	Чомеа	Замони фарогирӣ
I. Замони ибтидой	Чомеаи ибтидой	3 миллион сол - ҳазора XI то мелод
II. Замони қадим	Чомеаи қадим	Ҳазора X то мелод - асрҳои III-V мелодӣ
III. Замони асрҳои миёна	Чомеаи асрҳои миёна	асрҳои III-V- асрҳои XVII-XVIII
IV. Замони мусир	Чомеаи мусир	асрҳои XVII - XVIII- то имрӯз

Қобили таъқид аст, ки оғоз ва анчоми замонҳо дар минтақаҳо ва кишварҳои гуногун бинобар омилҳои зиёди таърихӣ тафовут доранд.

Мухитмарт аз он, типхой умумий таърихии чомея низ бинобар омилҳо зиёд дорои вежагиҳо ва хусусиятҳо хос мебошанд. Ин амр таҳқики чомея ва амики таърихиран тақозо менамояд.

Нихоят, замонхой таърихӣ дорои давраҳо ва марҳалаҳои мухим ва хос мебошанд, ки таҳаввул ва рангкорангии замонхой таърихиро равшан ва возех месозанд.

Таърихи халқи тоҷик ҷузви таърихи инсоният буда, қонунмандии умумии таърихӣ ва тамоюлоти мухиттарин дар он ба назар мерасанд.

Хамзамон, таърихи халки точик дори вежагихо ва хусусиятҳои мухим мебошад, ки ба оғоз, равандӣ ва анҷоми замони таъриҳӣ, давраҳо ва марҳалаҳои дохилии замонҳо, симо ва сирати чомеии таъриҳӣ, мақом ва ҷойгоҳи фарҳанги, маънивият ва рӯҳияни иҷтимоӣ, равандҳои этники - миллӣ, равобити минтақаӣ ва байниминтақаӣ таъсири амиқ доштанд.

Дар паҳлун ташаккүл ва таҳаввули типху таърихи ташаккүл ёфтани чомеа дар мухити ва сарзамини ачдоди точикон ва ҳалқи точик **раванди ташаккүл ва таҳавули антропология** (антропогенез), **Этник-таърихӣ этногенез ва этникӣ-миллӣ** (миллат) хатти дуввуми меҳварии замонбандии таърихи ҳалқи точик мебошад.

Бо назардошти нүктахой боло замонбандин зерини таърихи халқи тоҷик пешниҳод мегардад:

Замони таърихӣ	Типи чомеа ва сатҳи этногенез	Фароригии замонӣ
I. Замони ибтидой	Чомеаи ибтидой; антропогенез ва сотсиогенез	1миллион сол-ҳазораи VII то мелод.
II. Замони қадим	Чомеаи қадим. Зуҳур, ташаккул ва таҳавули ориёйён ва тамадунни ориёй	Оғози ҳазораи VI то мелод - охири асри II мелодӣ
III. Замони асрҳои миёна	Чомеаи асримиёнағӣ. Ташаккул ва таҳаввули халқи тоҷик	Асрҳои III- XVIII
IV. Замони нав (муосир)	Чомеаи нав (муосир) таҳаввули халқи тоҷик	Асри XIX- соли 1924.
V. Замони навин	Низоми навин. Ташаккули миллати тоҷик	Аз соли 1924 то имрӯз

Замонхой таърихӣ дорои давраҳои хоси таърихӣ мебошанд, ки мазмун ва ҳусусиятҳои равандҳои таърихӣ - иҷтимоӣ ва таърихӣ - этнографии возех месозанд.

ЗАМОНБАНДИЙ

№	Таърихи башар	Таърихи халқи точик
I.	Замони ибтидой. Аз зухури инсони ибтидой дар Замин (худуди 3 млн сол қабл) то инқилоби неолит ва зухури зиндагии истеҳсолӣ (ҳазораи XI томилод)	I. Замони ибтидой. Аз зухуриинсони ибтидой дар Осиёи Марказӣ (худуди 1 млн сол қабл) то пайдоиши маданиятҳои кишоварзӣ (охири ҳазорсолаи XII то мелод)
II.	Замони қадим. Ҳазораи X то милод – асрҳои III милодӣ. Аз зухури маданиятҳои аввалини кишоварзӣ то зухури чомеаи асри миёнагӣ	II. Замони қадим. Оғози ҳазораи VI то милод (шаклгирӣ маданиятҳои кишоварзӣ) – охири асри II милодӣ (зухури типи чомеаи асримиёнагӣ)
III.	Замони асрҳои миёна асрҳои III - V; XVII - XVIII	III. Асрҳои миёна (асрҳои III -XVIII)
IV.	Замони муосир (ё замони нав). Асрҳои XVII -XVIII-и имрӯз. Ташаккул, инкишиф ва таҳаввулӣ чомеаи муосир.	IV. Замони нав. (Асри XIX ҷаҳорияни аввали асри XX (1900-1924). Пайдоиши унсурҳои чомеаи типи муосир ва сарғозӣ раванди ташаккули миллати точик.
		V. Замони навин 1924 - 2020. Ташаккули миллати точик.

*Имом Шарофиоддин ЗУХУРИДДИНЗОДА,
профессор*

*Рахмоналий ШАРИФОВ,
профессори факултата таърихи ДМТ*

АФКОР

Истилоҳоти забоншиносӣ дар дастурҳои таълими

Рушди босуръати илму техника, ки хоси замони мусоир мебошад, дар тамоми соҳаи фаъолияти чамъиятӣ, ба хусус соҳаи маориф таъсир расонид ва дар назди муассисаҳои таҳсилоти умумии кишвар вазифаҳои таъхиронпазир гузошт. Муҳтавои таҳсилот бояд ба таҳаввулоте, ки чомеаро фаро гирифтааст, мутобиқ гардонида шавад, зеро он үнсури «тезҳаракат» -и раванди таълим маҳсуб мегардад. Вобаста ба пешрафти илму таҳаввулоти дар ҷомеа руҳдода, ҳамчунин, назарияни педагогики, ба хусус, дидактикаи тағиیر меёбад. Аз рӯйи таҳқиқоти бâъзе олимон ҳаҷми аҳбори илмӣ ва техникӣ дар 7-10 сол ду барobar афзуза, ҳамзамон аксари донишҳои қаблан ба дастворда «кухна» мешаванд. Ҳамасола 5% дониши назарияӣ нав мегардад. Айни замон додани дониши «захиравӣ» ба ҳонандагон зарурате надорад. Барьакс, муҳим он аст, ки тартибу муносабат ва коркард бо сели аҳборро ба ҳонандагон ёд дод, то ки маълумоти заруриву мавриди ниёзро мустакилона ба даст оранд ва самаранок истифода намоянд. Афзудани аҳбори илмиву техникӣ ба ташаккулу дарки донишу асосҳои илм ва тарбияву рушди сифатҳои шаҳсии ҳонандагон иртибот дорад. Ин вазифаҳои мураккаб ва ҳалли онҳо ҳатман ба инкишифи мағфумҳо, ки асоси ин ё он фанни таълимо ташкил медиҳанд, алоқаманд аст. Дониши инсон аз мағфумҳо иборат аст ва ў тавассути истилоҳот фикру мулоҳизаҳояшро баён месозад. Ин аст, ки аз ҳуд карданни мағфуми мушаххас баробари дар хотир овардани истилоҳоти муайян, ки аз қалима ё ибора таркиб ёфтанд, сурат мегирад. Чунонки ишора кардем, барои ба низом даровардану

мушаххас кардани роҳҳои истилоҳсозию истилоҳнигорӣ бояд як қатор корҳо анҷом мегирифтанд. Як гурӯҳ олимони забоншинос бо назардоши талаботи замон ба таҳқиқи нуктаҳои мубрами истилоҳсозӣ машгул гаштанд. Натиҷаҳои таҳқиқоти анҷомдодашонро дар шакли мақолаю рисолаҳои илмӣ ба табъ расониданд, ки дар ҳалли чанд нукта кумак расониданд. Аввалан, роҳҳои тайкардаи истилоҳсозони пешинро мушаххас соҳта, оид ба вазъи истилоҳсозӣ дар забони тоҷикӣ равшанӣ андохтанд, сониян, хидмати олимону адабони пешинро дар кори соҳтани истилоҳоти илмии соҳаҳои гуногун дақиқ кардан, собиқаи тӯлонӣ доштани истилоҳсозиро дар забони тоҷикӣ сабит намуданд. Ҳамзамон, нуктаэро талқину ташвиқ ва таъкид карданд, ки забони тоҷикӣ барои баёну шарҳи ҳамагуна муҳтавои соҳаи илм иқтидор дорад. Ва ниҳоят, дурнамои истилоҳсозиро, ки хоси забони тоҷикӣ мебошаду минбаъд онро бояд пайғирӣ кард, муқаррар ва пешбинӣ намуданд. Асарҳои таҳқиқотии марбут ба истилоҳшиносию истилоҳнигории тоҷикӣ таълифкардаи докторони илми филология Мирзо Ҳасанӣ Султон ва Назарзода Сай-фиддин намунаи бехтарин маҳсуб мегарданд.

Азбаски то чй андоза фаро гирифтани асосҳои ин ё он илм ба даркӯ самаранок аз худ кардани истилоҳоти фаннӣ вобаста аст, дар аввали даврони истиқлоли кишвар бъязе мураттибони барномаҳои таълим ва муаллифони китобҳои дарсии забони тоҷикии мактабӣ ба иваз кардани истилоҳоти русӣ оғоз намуданд, яъне дар аввал истилоҳи тоҷикӣ ва бъядан дар қавсайн истилоҳи русиро пешниҳод карданд. Масалан, дар Барномаи забони модарӣ барои синфҳои 5-11 (Душанбе, «Матбуот», 2002) ҷанде аз истилоҳоти забоншиносӣ дар чунин шакл пешниҳод гардиданд: овошиносӣ (фонетика), сарф (морфология), нахӯ (синтаксис саҳ. 4), пасванд (суффикс), пешванд (префикс саҳ. 9) ва гайраҳо.

шуд. Аввалан, принсили илман асосноку мураттабии баъзе мавзӯйхе, ки бар асоси озмоиши 4-5-солаи дар мактаби № 67 –и ноҳияи Рӯдакӣ гузаронидаи Пажӯшишгоҳи илмҳои педагогӣ муқаррар карда шуда буд, вайрон гардид. Ва, сониян, барномаи амалан дар синфҳои 10 ва 11 санҷидашударо бенизом соҳта, мавзӯйҳои синфи 11-ро худ-сарона, бидуни муҳокима тайир доданд, ки ин бенизомӣ то имрӯз идома дорад. Хайати муҳарриронав «кашфиёт»-и худро дар «Тавзехот»-и барномаи чунин шарҳ додаанд: «Аввалан, хайати мураттибон тасмим гирифт, ки бо назардошти стандарти давлатии таълими забони тоҷикӣ ва ҳамгириони он бо стандарти таълими забони русӣ дар мактабҳои Россия истифодада истилоҳоти русию байналмилалӣ (фонетика, морфология, синтаксис, синоним, антоним ва гайра), ки як муддат дар барнома ва китобҳои дарсӣ, асосан, бо истилоҳоти арабӣ (саф, нахв, муродиф, мутазод) иваз намуда буданд, аз нав ҷорӣ карда шавад. Сониян, бо назардошти принсили аз осон ба душвор гузаштан ва ҳам зимни такя намудан ба таҳқиқотҳои оригиналӣ методистони забони русӣ ва ҳам аз натиҷаи озмунҳои дар як зумра мактабҳои таҳсилоти умумии Тоҷикистон гузаронидашуда чунин хула-са бароварда шуд, ки дар системаи таълим ва омӯзонидани мавзӯйҳои таркибии фаслу бобҳо, пеш аз ҳама, синтаксис (бештар) ва баъзан дар омӯзиши мавзӯйҳои таркибии фонетика, морфология дар барнома ба тарики таҷриба (эксперимент) баъзе дигаргунҳои ворид карда шавад». (Барномаи забони тоҷикӣ барои синфҳои 5-11, 2006 саҳ 3-4).

Бар асоси тавсияи беасосу надонистани муҳтавои таҳсилот, ба хисоб нагирифтани хусусиятҳои синнусолии хонандагон истилоҳоти забоншиносии сатҳи макотиби ойлӣ ҳам дар барномаи таълим ва ҳам дар китобҳои дарсии забони тоҷикии синфҳои 5-11 мавкеи устувор пайдо карданд. Дар истифодай истилоҳот дар маводи таълим

бенизомӣ ва ҳарҷу марҷ рӯҳ дод, ки то ҳолидома дорад. Ҳамзамон, барномаи забони тоҷикии синфи 11-ро ҳудсарона ва бе ягони мухокима дигар кардаанд, ки дар ин шакл на дархӯри мактаби миёнаю на дархӯри мактаби олий мебошад. Ҳатто омӯзгорон аз рӯйин ин китоб имконияти вазифаи хонагӣ доданд надоранд. Муҳтавою соҳтори ин китоб ба муҳтавои таҳсилоти мактабӣ номувофисаст. Ин масъала ҳалли фавриро меҳоҳад, то ки хонандагону омӯзгорон ҳар чи зудтар аз мушкилот рахой ёбанд. Бар иловайи, барьзе аз аъзои гурӯҳи кор ҳудро ба ҳайати муаллифон ҳамроҳ карда, мавзӯи таъқиқотии (доктории) хешро, ки барномаи таълим пешниҳод накардааст, дар китоби дарсӣ ҷой додаанд. Дар ин маврид як таъқиди академик М.Лутғуллоевро овардан баҷост. Ӯ дар ин ҳусус менависад: «Мураттибони барномаҳои мо мекӯшанд, ки на танҳо ба моҳияти мавзӯй, ҳатто ба унвони он тарҳи илмӣ- академикӣ баҳшанд. Дар барномаи забони тоҷикӣ ба ибораи «таснифоти садо-

нок ва ҳамсадо» дучор мешавем, ҳол он ки таснифот хоси мактаби олист ва дар китоби дарсии «Забони адабии ҳозираи тоҷик» барои факултаҳои филология (соли 1982) ҳамин тавр навишта шудааст: «Таснифоти овозҳои садонок ва ҳамсадо». Русҳо кайҳои фаҳмидаанд, ки ин тавр пешниҳодӣ намудани мавзӯй дар синҳои 5 ба ё б аз аҳамияти амалӣ ҳолист. Барои ҳамин ҳам онҳо таъкид мекунанд, ки «...талабаҳо танҳо маълумоти умумие (на таснифот) оид ба ташкили овозҳо гиранд. Аз афташ, мураттибони барномаи мо байни таснифоту маълумоти умумӣ фарқе намегузоранд.

Русҳо ва халқҳо дигар ҳам принсиби мето-
дию дидактикии такя ба нутқи амалиро, ки
моҳияти он ба инкишофи нутқи гуфторию
навишторӣ равона карда шудааст, дар ҷойи
аввал мегузоранд, мо бошем, назарияи да-
стурро...».

Нобасомонию бенизомиҳоеро, ки дар
истифодаи истилоҳоти забонинойӣ дар
китобҳои забони тоҷикии мактабӣ дода ме-
шаванду аз ҳамин барномаи таълим сарчаш-
ма мегиранд, ба се гурӯҳ чудо кардан мум-
кин аст: Аввалин, аз надонистани дидактика
ва сарғоҳи нарафтан ба моҳияти истилоҳ
вожа-истилоҳҳо дар барномаи мактабӣ роҳ
ёфтаанд, ки хоси мактаби олианд. Масалан,
ба ҷойи фразеологизмҳо ё таъбирҳо ибо-
рай «воҳидҳои фразеологӣ»-ро (сах.17) ис-
тифодаи кардаанд, ки комилан нодуруст аст,
зоро, аввалин, фразеологизмҳо бо тамомии
хусусиятҳояшон дар мактаб таълим дода на-
мешаванд. Сониян, ба воҳидҳои фразеологӣ
тамоми навъҳои фразеологизмҳо шомил
мегарданд (ибораҳои рехтаи фразеологӣ,
ибораҳои маҷозии фразеологӣ, таркибҳои
фразеологӣ — М.Муҳаммадиев; рехтаҳои
фразеологӣ, омехтаҳои фразеологӣ,
вобастаҳои фразеологӣ, ифодаҳои фразеологӣ
- Максадов, Зикриёв...). Бо назардошти
маҳсусиятҳои синнисуспии ҳоннандагон ва

махусиятдой синнусолий хонданда он ваталаботи дидактикий олимон-методистони рус ҳеч гоҳ дар маводи таълими барои мактабиён пешниҳодшуда истилохи «вояхидҳои фразеологӣ» - ро корбаст намесозанд ва дар мақолаҳои методиашон низ истифода накардаанд. Масалан, профессор А.И.Власенков дар «Общие вопросы методики русского языка в средней школе» дар мавриди таълими фразеологизмҳо чунин менависад: «Фразеологизмро, албатта, бо тамоми ҳаҷмаш дар мактаб таълим додан мумкин нест....Хинин кор кардан бо фразеологизмҳо дар дарсии грамматика аз доираи вазифаҳои нишондода шуда баромадан номатлуб аст.

*(Давом дорад)
Сайидамир АМИНОВ,
забоннишис*

► ТАЪЛИМ

Бино ба тадқиқоти олимони соҳаи равоншиносӣ, тафаккур ва нутқи кӯдакон то сесолагии онҳо шакл мегирад. Дар ин давра волидонро зарур аст, ки ба тифлони худ барои бурро гаштани нутқи онҳо ёрӣ расонанд. Ин вазифаро хуб мешавад, ки дар ҳалқаи дигар узви оила ва ё кӯдакистонҳо тавъам роҳандозӣ кунанд. Агар дар чунин муҳит то ба мактаб кӯдак тарбия наёбад ва ё ба таъбири мардум, «чашмаш кушода нашавад», кӯдак бе тайёрии зарурӣ, бо нутқи коста ва бо шуури камташаккулёфта ба мактаб меояд. Омӯзгоронро лозим меояд, ки дар давраи таҳсилоти ибтидоии онҳо мушкилотро тавасути дарсҳо ва бозихои шавковар баратараф созанд, то ки омӯзиши дарсҳо ва ҳазми гуфтаҳои омӯзгор

Нүтқи күдак бояд бурро бошад

барои кӯдак осон бигардад.

Аз сабаби он ки күдакон чисми нозук ва системаи асаби заиф доранд, омӯзгорон онҳоро бояд дар дарсҳо бо бозиҳои гуногуни синну соли онҳо мувофиқ фаро бигиранд. Дар ин давраи синнусолӣ бозиҳои дидактикий бачаҳоро аз хасташавӣ эмин нигоҳ медоранд, барои бедор карданӣ завқи онҳо ёрӣ мерасонанд.

Омӯзгор ва мактаб бояд дар ташаккули тафаккури фаъолу созанд ва интиқодии кӯдак сахми муассиср дошта бошанд. Ииро бо истифодаи худи кӯдакон ҳангоми дарс ва моил кардани онҳо ба андешаронӣ ё доштани фикри мустақил метавон ба даст овард.

Бозии дигар барои кӯдакон ин синну сол аз тариқи иваз кардан чойи ҳарфҳо метавонад сурат бигирад. Масалан, бо истифодай калимаҳои зерин: «ракиб – қариб», «гарм – марг», «лонга – нола» метавон талабагонро ба фикр кардан ё зуд андеша намудан водор кард. Чунин бозиҳоро дар дарсхои математика низ бо истифода аз рақамҳо метавон роҳандозӣ кард. Омӯзгор ҳангоми чунин бозиҳо ба кӯдак бояд андешаи худро таҳмил насозад, баръакс, ўро барои фикр кардан озод гузорад.

Максад аз чунин бозиҳои таълимӣ аз ҳастагӣ раҳонидани бачаҳост, зеро психологияи кӯдак дар ин синну сол рафткорҳои ҳавасмандкуниро такозо мекунад, аз ҷониби дигар, бачаҳо бе тарсу ҳаяҷон ва ё бочуръатона аз тарики ширкат дар чунин бозиҳо барои баёни озоди андешаи худ одат мекунанд.

Ташаккул наёфтани афкор ва нутки буррои хонандагон бо чурми каммутолиагии онҳо ва рӯй овардан ба телефону дигар таҷхизоти компьютерӣ аст. Аз ин рӯ, омӯзгоронро зарур аст, ки роҳҳои алтернативии рушди нутки тала-багонро бо истифодаи методикай мусоири интерактивӣ ва дидактикий истифода баранд, зоро чунин тарзи кор талаботи замон ба шумор рафта, барои сайқали зехни кӯдак таъсири мусбӣ мерасонад.

*Сурайё КАРИМОВА,
омӯзгори мактаби №121,
иҷҳони Фирдавсӣ*

► ФАНҲОИ ДАҚИҚ

Такмили таълими математика

Дар шароити кунунӣ даршд баҳшидани фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ, аз ҷумла, физика, биология, география, математика ва техникӣ имконият фароҳам меовараад, ки муҳассилин мөхияти аслии ин фанҳоро бештар дарк намоянд ва барои пешбуриди илм дар ин самтҳо хизмат кунанд, соҳиби навовариҳо, ихтирооти илмӣ гарданд. Омӯзиш, таҳқиқ ва ба таври самаранок истифода бурдани фанҳои мазкур метавонад моро ба ояндаи боз ҳам дурахшон расонад. Аз ин чост, ки бо ташаббуси Асосгузори сулху вахдати миллий – Пешвӣ миллиат, Президенти Чумхурии Тоҷикистон, муҳтаром Эмомали Раҳмон дар мамлакат “Бистсолаи омӯзиши ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва техникӣ дар соҳаи илму маориф” ёълон карда шуд. Со лиёни зиёд аст, ки ба хонандагон аз фанни математика дарс мегӯям. Аксарияти хонандагон ва аҳли ҷомеа ба он назаранд, ки фанни математика

мушкилфаҳм аст. Шояд ин дурӯст аст, вале бояд дарк кард, ки будуни ҳисобу қитоб чомеа пеш намеравад. Аз ин рӯ, Карл Фридрих Гаус, олими машҳур ва барҷастаи Олмон, математикаро “Шоҳи фанҳо” намуду ҳуди ўро “Шоҳи математикони ҷаҳон” мегӯфтанд. Ҳамчун омӯзгори таҷрибадор бар ин андешаам, ки омӯзиши ҷуқур ва амиқи фанни математика дар муассисаҳои таълими ба омилҳои зерин вобаста аст:

1. Омӯзгори математика то қадом андоза дониши дорад? Оё аз уҳдаи дарс додан дар синфҳо, ки ба ў вобаста шудааст, баромада метавонад? Метод ва усуљҳои дарсҳои омӯзгор самараи хуб дорад ё ҳангоми машғулиятҳо диккати хонандагонро ба худ ҷалб ва шавку ҳаваси онҳоро нисбат ба ин фан бедор карда метавонад? Асбоби аёниро дар дарс дуруст ва ҳадафмандона истифода мебарад?

2. Оё омӯзгор дониши хуби математикий дорад, аз уҳдаи ҳалли мисол ва масъалаҳои

китоби дарсӣ ба хубӣ баромада метавонад. Ин масъала бисёр зарур буда, нозукиҳои ҳудро дорад, зеро хонанд-

хонандагон нисбат ба дарсҳои гузашта хубтар шудааст ё бадтар.

Омӯзгоре, ки аз уҳдаи ин

гон хеле зирақанд ва мудом омӯзгорро меозмоянд. Дар ҳолати аз уҳдаи ҳалли мисолу масъалаҳо набаромадан, онҳо ба омӯзгор эътиқод намебанданд ва дарсҳоро рӯйкӣ тайёр мекунанд. Муҳим аст омӯзгор дарк карда тавонад, ки дониши

шартҳо мебарояд, на танҳо дар байни омӯзгорон, балки дар байни мардум низ соҳибэҳтиром мебошад. Падару модарон алоқаро бо чунин омӯзгор таҳқим бахшида, кӯшиш мекунанд, ки фарзандони онҳоро чунин омӯзгор таъ-

лим дихад.

Болоравии дониши хонандагон аз маъмурияти муассисаҳои таълими низ во-бастагии қалон дорад. Ба муҳоҳида мерасад, ки дар баъзе аз муассисаҳои таълими омӯзгорони хуби математика намерасанд. Омӯзгорони варзида бештар ба мактабҳои хусусӣ ва ё муассисаҳои типи нав даъват мешаванд аз сабаби маоши баланд ва шароити кории хуб доштана-шон. Бинобар ин, роҳбарони таълимгоҳҳоро зарур буд, ки бо омӯзгорон хамеша муомилаи хуб кунанду аз вазъи зиндагӣ ва саломатии онҳо пурсон шаванд. Маоши омӯзгоронро аз ҳисоби даромади муассиса ё мебёри сарикасӣ зиёд намоянд. Омӯзгорони бехтарин барои барқарор кардани саломатӣ аз ҳисоби иттифоқҳои қасаба ба истироҳатгоҳҳо фиристода шаванд.

Н. АБДУЛЛОЕВ,
омӯзгори мактаби №2-и
ноҳияи Дангаро

► АРЗИ СИПОС

Муаллимаи писандидай мо

Бо оғози соли нави хониш Ҷудтарчаам Шукронро ба муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №72-и ноҳияи Фирдавсӣ барои таҳсил ба синфи яқум бурдам. Хонандагони синфи 1-ро аз рӯйи рӯйхат ба омӯзгорони алоҳида вобаста карданд. Ҷудтарчаам ман Шукронга Назарова дар синфе, ки муаллима Сабоҳат Сангинова ба хонандагон сабак меомӯзонд, қабул шуд. Аз рӯҳҳои аввал муҳоҳида кардам, ки муаллима соҳибатчиба бо ҷаҳраи бозу ҳандон, бо самимияти ба худ хос, бо лутғу навозиш ба шогирдонаи ҳурдакакаш муносибат карда, аз қавле, «тамоми вуҷудашро бо меҳри саршор» нисори кӯдакон мегардонад. Ростӣ, на ҳар кас азобу машакқатҳои омӯзгоронро дарку эҳсос карда метавонад. Махсусан, омӯзгорони синфҳои яқум, то он ки ба кӯдаки наввак аз кӯдакистон ба остонои мактаб қадам гузашта одобу аҳлоқ, тарзи қоидҳои нишаст ва талаффузу навишти ҳарфро ҳаматарафа омӯzonанд, хуни дил мешаванд, аз баҳри бисёр корҳои шаҳсӣ ва мушкiloni зindagiyashon meguzaran. Ман роҳбари синфи яқум Сабоҳат Сангинovaro, ки ҷудтарчаам Шукrona шогирди он кас мебошад, аз ҳамин зумра омӯзгорони дилсӯз, заҳматкаш ва масъулиятшинос дарёфтам. Ӯ собиқи кории 40-сола дошта, 10 соли охир дар мактаби №72-и ноҳияи Фирдавсӣ ба таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидой машгул мебошад ва ҳамзамон, вазифаи мудири кисми таълими муассисаро ба зимма дорад. Муаллима таҷрибай ғанини педагогӣ дошта, ҳӯҷу ҳислат ва рафтори ҳар як хонандай синфаширо омӯxta, ҳамчун псиҳолог ба онҳо корҳои инфиродӣ

meguzaronad. Ман дар ҷанд дарси С. Сангинова иштирок карда, ҳис намудам, ки муаллима аз ҳар як дақиқа самаранок истифода мекунад, аз вақақа ҳарфҳо ҳарфҳои қалону ҳурдро бо қалимаҳои сода ба шогирдон меомӯzonad. Натиҷаи заҳматҳои муаллима мебошад, ки ҷудтарчаам Шукrona таъмин ҳарфҳоро аз ҳуд карда, озодона қалимаҳоро ҳонда метавонад. Шукrona сардори синф буда, муаллимаро мадарвор дӯст медорад. Муаллима ҳамкории ҳудро бо волидони хонандагон дар сатҳи ҳаланд ба роҳ монда, зуд-зуд мачлисиҳои синфи баргузар менамояд ва ба ҳонаи шогирdonаш рафта, аз вазъи дарстай-ӯркунӣ онҳо вокиф мешавад, ба падару мадарони хонандагон маслиҳатҳои судманд медиҳад. Ман аз муаллима С. Сангинова бағоят миннатдорам ва он қасро ба ҷаҳраи Рӯзи Модар ва иди Наврӯз табрику шодбош намуда, дар зindagiyashon baxtu saodati ҳамешаҳӣ ва дар faъoliyati omӯzgoriash komёbiҳoi benazir orzumandam.

Мадина ДИЛОВАРОВА,
истиқоматқунандай
шахри Душанбе

► НАТИЧАГИРИЙ

- Агентии назорат дар соҳаи маориф ва илми назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон ҳамчун мақоми иҷроияи марказии ҳокимиёти давлатӣ сиёсати ягонаи назорати давлатiro дар соҳаи маориф ва илм амалӣ намуда, дар соли 2020 корҳои муайянero ба анҷом расонид,

таълими гузаронидашуда, аз фаъолияти муассисаҳои таълимии атtestatsiashuda муайyan гардид, ки дар баробари як қатор дастоварду муваффакиятҳо, камбузидон зиёде низ дар ин муассисаҳо, аз қабили иҷро нашудани талаботи «Барномаи давлатии таъмини муассисаҳои

Санҷишу атtestatsiaya dar 520 муассисаи таълими

изҳор дошт зими нишasti матбуотӣ директори ниҳоди мазкур Шоҳин Саидзода ва афзуд, ки мутобики талаботи банди 2-и фармони Президенти Чумхурии Тоҷикистон аз 18 июни соли 2020, №1557 Агентӣ дар мувоғиқа бо вазорату идораҳои даҳлдор ба 11 қонуни соҳавӣ таҷириу иловҳо ворид намуд, ки айни ҳол 5-тои он дар баррасии Мачлиси намояндагони Мачлиси Олии Чумхурии Тоҷикистон ва 2-тои он дар мувоғиқа вазорату идораҳои даҳлдор қарор дошта, 4-тои он таасиқ гардид. Диরектори Агентӣ дар идома иттилоъ дод, ки дар соли 2020 1 муассисаи таҳсилоти олии қасбӣ, 3 муассисаи таҳсилоти миёнаи қасбӣ, 7 муассисаи таҳсилоти умумӣ ва 14 муассисаи таҳсилоти томактабӣ таъсис дода шуданд, ки аз ҷониби Агентӣ ба онҳо иҷозатнома оид ба пешбури фаъoliyati таълими дода шуд. Тибқи накшай корӣ, соли 2020 атtestatsiaya 520 муассисаи

таълими илми чумхурӣ бо кабинетҳои фанӣ, озмошгоҳҳои мӯсаҳҳази таълими барои солҳо 2018-2020» ба талаботи мейӯрҳои мақоми муассисаҳои таълими мувоғиқат накардан таъдди омӯзгорони дори дараҷа ва увони илмидошта, инчунин, омӯзгорони то 35-солаи дори дараҷа ва увони илмидошта, мувоғиқат накардан сафарбарқуни ҳайати профессорону омӯзгорони муассисаҳои таълими ба курсҳои тақмили иҳтинос, таъмин набудани муассисаҳои таълими бо компютерҳо, норасони китобҳои дарсӣ ва дастурҳои таълими ва гайраи дигар мавҷуд мебошад. Соли гузашта дар 48 муассисаи таълими ташхиси аккрeditatasiya гузаронида шуда, ба онҳо шаҳодатнома дар барои аккрeditatasiya давлатӣ дода шуд.

Шодӣ РАҶАБЗОД,
«Омӯзгор»

32 нафар дипломи «аъло» гирифт

Чунонки дар нишasti амалӣ менамояд.

ҳабарӣ ба рӯзноманигорон ректори Академияи идомаи ҷаҳонӣ давлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Faғurzoda Абдуҳалил Даҳлаталӣ гуфт, академияи мазкур муассисаи таҳсилоти олии қасбӣ ва таълими байдӯз аз муассисаи олии ҷаҳонӣ таълими буда, барномаи таълими, корҳои илми таҳсилотӣ, таҷriboiomӯzii mutahassisoи соҳаи идораҳои давлатӣ ва фармоши давлатiro оид ба таъдди олии ҷаҳонӣ таълими, азnavtayrkuunӣ, такмили iҳтинос, taҷriboiomӯzii mutahassisoи хизmatchiёni давлатӣ dar Toҷikiſtonro 497 nafar bo muvaqqafkhat xatm karand,

ки аз ин таъдод 32 нафарашон дипломи «аъло» гирифтанд.

Ректори академия қайд кард, ки автоматиқионии низоми таълим дар муассиса яке аз роҳҳо асосии ҳаланд бардоштани сифати таълиму тарбия ва хизmatrasonӣ, назорати доимии донишҷӯ ва корманд, ташкили дарустӣ кор дар соҳторҳо, дастрасӣ ба маълумоти анику дақиқ ва осон намудани кори кормандон мебошад. Аз ин рӯ, дар назди Президенти Чумхурии Тоҷикистонро 497 нафар бо muvaqqafkhat xatm karand, - гуфт ректор. Иттилоъ дода шуд, ки дар соли 2020 Академияи idorakunii давлатии назди Президенти Чумхурии Тоҷikiſtonro 497 nafar bo muvaqqafkhat xatm karand,

Ҳотами ҲОМИД,
«Омӯзгор»

Модар, ту фурӯги зиндагонӣ,

► СИТОИШ

Модарон ҳамеша шукргузоранд

Модар муқаддастарин ҳастии олам аст, шахсест, ки ҷояшро мисли меҳри офтоб. Давраи кӯдакиву наврасӣ давраест пур аз нозу болидагиҳо дар домони модар! Мехри бепоён ва навозиши гарми модар моро ба оламу одам ошно месозад.

Чавонзане бо меҳр қалима «Модар»-ро ба забон мегирад, пеши назараши модари азизу меҳрубонаш падид меояд. Чавонзан ба аёдати модар мешитобад, чунки ўро пазмон шудааст, меҳоҳад ба он ҷашмони зумуррадгун шаҳлои модараши нигарад ва бигӯяд, ки анишу ҳамдамаш ўст ва то қадом андоза дӯсташ медорад.

Модарро мебинад, vale он чи меҳоҳад, гуфта наметавонад. «Зинда ва саломат бош, модар, чунки бе ту ҳечам», – ин аст он чи аз забони ў шунид модар. Хунаш ҷӯш мезанд, қалбаш моломоли меҳр нисбат ба модар, vale забон дар ситоиши модар сухан ёфта наметавонад. Чавонзан қалам ба даст гирифта, меҳоҳад бо он дар авроқи сафед меҳр баён созад. Қалам низ дар тасвири ситоиши модар очизӣ мекашад. Охир, барои ситоиши модар он ҷанд авроқе, ки дар даст дорад, камӣ мекунад. Барои бузургии модар ҷилд - ҷилд китоб нависӣ ҳам, кам аст.

Чавонзан овони кӯдакиро ёд карда, ҷашм менӯшад ва сафҳоҳои ҳаёташ пеши назар варагардон мешаванд. Ҷӣ гуна ў дар хурдсолӣ меафтиду зонуҷоҳо ўро мекардад ва танҳо баъд аз он, ки модар зонуҷоҳо мебӯсид, ором мешуд.

Боз ҷавонзан овони наврасиро ёд кард. Модару дуҳтар дар ҷаҳоннамо Сарвари тозаинтиҳоби қишивар Эмомали Рахмонро тамошо доштанд, ки аз модари нурониашон дуо мегирифтанд. Модар бо меҳру ҳаваси зиёд тақорор мекард: «Хуш ба ҳоли ин модар» ва дуҳтар бо фахмиши кӯдакона суول мелод: – Хуш ба ҳоли модар, ки писараши Президент шуда? Посуҳи модар: - Барои он ки ин ҳама дастовардҳои пешравиҳо ба шарофати тарбияву як каф дуои ҳамони модар аст, ки фарзанд бо вучуди бузургӣ аз модар дуо тарабгор будаву ибрati дигарон шуда. Баъди гузашти солҳо дуҳтар модар шуду ба маъни ин сухан рафт, охир, ҳама модарон орзуи фарзанди фарзонаю ба оруномус, часуру меҳнапараст доштанро мекунанд.

Вакте модар мешунид, ки ҷавони волидонро фаромӯш карда ё ба турӯҳҳо ифратгаро шомили шудааст, дилгир мешуду тақорор мекард:

«Худоё, аз доги фарзанд алҳазар». Модар афсоӯс меҳӯрд, ки баъзе аз модарони тоҷик бо ҷашми ашкӯро дили бирён ҷашм ба роҳанд, ба роҳи фарзандоне, ки ба мӯҳочират рафтаву солҳо модарро фаромӯш кардаанд, ба ҳар гуна ҳизбу ҳаракатҳо шомили шудаву бар Ватан-модар ҳиёнат кардаанд ва диди ба роҳи он фарзандони модарбезоре, ки фариштаи худро дар ҳонаи пиронсолон супорида.

Модар боз мегуфт: «Аз ин рӯзҳои аз доги фарзанд, Худоё, ҳудат нигоҳдор».

Ҷавонзан ёд меорад, ки ҷандин сол пеш ба бемории саҳте гирифтор шуд ва табион ҷарроҳияш намуданд. Модар бо вучуди қалонсолӣ ҷӣ такопу дошт, гӯё фарзандаш кӯдаки хурдсоле буд, ки эҳтиёташ мекард ва пайваста шукргузорӣ мекард барои тинчию осоиштагии меҳан. Модар шукrona мекард, ки соҳан тиб низ рушд ёфтаву дастгоҳе, ки барои табобати дуҳтараш лозим буд нав ба Тоҷикистон оварда буданд ва бо мадади Ҳудовонд талошҳои табион фарзандаш дар Душанбе табобат ёфт. Баъди табобат дуҳтар ба ҷашмони меҳрбору зуммурадгуни модар, ки дар умқи он меҳру вафо, сидку сафо, сабру таҳаммул, ҷоннизориҳо баҳри ҳушбахтии фарзанд ниҳон буд, менигарист ва мегуфт: – Нух моҳ бардоштибу бо азоби ҷордад таваллудам кардӣ, роҳравию сухан гуфтан омӯҳтӣ, ҳар бори афтиданӣ бардошӣ, қасбу ҳунар омӯҳта дарси зиндагӣ додӣ, дар фарозу нишебихо ҳаёт дастгири кумакрасонам будӣ, фикр кардам, ки мустакил шудам, vale боз овораат кардам, Модар, маро бубахш!

Мижғона ФАНИЕВА,
шаҳри Панҷакент

Зан – Модар дар ҳама вон мешуданд, нахуст дуои мушкилиҳое, ки ба сари фарзанди одам омадааст, дар ҳама давру замонҳо шабехи сарбаланду ҷӯзмӯҳасамиаи ғурурманд, ба бадиҳо оштинопазиру ба фарзандон дилсӯзу

хушомаду ҳиёнат накунанд, ки Ватан низ ҷун модар онро наҳоҳад баҳшид. Мо неруи Зан – Модарро дар замони ҷонги шаҳрвандӣ, ки бо талошу дасисаи иддае аз мансабҳоҳони ҷоҳил ба амал омад, бо ду ҷашми сар мушоҳида кардем.

Гавҳари яқдонаи мо

гамҳор қад алам карда, садои доҳдоҳӣ баланд намудааст. Зан – Модар ба таври мунтазам ҷангро маҳкам қардаву алорагми афрузандагони оташни ҷанг ӯзирозу нафрati хешро баён намудааст. Мусаллам аст, ки Зан – Модар ҳамаи фарзандони худро ҷун ҷони азизаш дӯст медорад. Фарзандон даҳ աngушти ҷанҷоҳои дастони ўянд.

Модарону бонувони тоҷик рӯҳи барозанд, ироди қавӣ, дили бузурги саршор аз меҳру мӯҳаббати зиндагиро доро мебошанд. Фарзандони модар дар тамоми кору пайкори худ, ҳусусан, ҳангоме ки ба ҳифзи Ватан, марзу буими аҷдой ра-

ибораи мамлӯ аз ҳайроҳои ў низ рамзеву розеро дар ҳудниҳон дорад, ки ҳулосааш роҳи сафеду нек ҳостан ба фарзанд мебошад. Модарон дар ҳаҷаҳоҳе, ки ғосибони аҷнабӣ (аз ҷумла, լашкари аъробу Искандар, Темуру Ҷингизхон ва турку манғит...) ба сарзамини тоҷикон ҳуҷум օварданد, бо вучуди он ҳама талофию курбониҳо, пеши душман на танҳо сар нафароварданд, балки фарзандонашонро панд доданд, забонеро, ки бо шири сафеду онҳо омӯзонда буданд, ба ҳеч ваҷҳ аз ёд набароранд, кӣ будан, аз олу табору дудмони қадом миллат будани худро фаромӯш накунанд,

Модар парчами озодиҳоҳиву сулҳ дар даст оқибат дар байнин ҷабҳаҳои ба ҳам мӯҳолиф ба пайдо омад ва ниҳо баланд кард, ки «ман шумо – фарзандонамро барои қатлу ҳунрехтан ба олам наовардаам. Камонҳои худро поён фароред, тавба кунед, дуои неки маро тӯши зиндагии шукуфон созед».

Мо аз Зан – Модар шукргузорем. Аз он шукргузорем, ки бо фарзандони турду таҳамтанд ва ватандӯсти ҳеш ин қишиварро ободу маъмур нигоҳ медорад.

Давлатбӣ ҚАЛАНДАРОВА,
корманди ДҶТИБКСМ

Сарҷашмаи зиндагӣ

*Ҳар гоҳ ки номат ба забон меояд,
Дар ҷисми қалам дӯбора ҷон меояд.
Ҷун васфи туро сар қунам аз ғил ба забон
Ҷун оби равон шеъри равон меояд.*

Модарон, имрӯҳо зи ту дураму пазмонат шудаам. Баҳри қарор гирифтани дили ҳуд баҳрат таронаero замзама мекунам. Модарон, ба офтобу моҳ, ба замину само, ба ҷон баробарат медонам, аммо ту аз он ҳама болотарӣ. Бе ту дунё маънионе надорад.

Олитиарин ҳадии Ҳудованд барои фарзандон тӯй, модар! Зиндагӣ аз ту сарҷашма мегирад, олиҳаи ҳаётву ба мо ҳаёт баҳшид.

Модар барои ҳар як шаҳс азизу мӯътабар аст ва бесабаб нест, ки муқаддастарин қалима - Ватанро ба модар баробар ва ҳамрадиф медонанд. Ин ду мағҳум барои ҳар як инсони соҳибатан арзишу манзали яхела доранд. Модар ҷароғи нурбахшу сафобахши ҳар як ҳонадон, ғанчи ноёб ва фариштаи илоҳист барои фарзанд.

*Ҳоки қадамат ба диди молам, модар,
Додӣ ту ба ҷон шири ҳалолам, модар.*

*Ҳастанд ягон - ягон, ки ҳорат созанд,
З-ин тоифа бисёр малолам, модар.*

Қалби модар зеботарин ва ҷовидонтарин ҷойгоҳи фарзанд аст. Ҳатто дар рӯзгоре, ки ба мӯйҳои фарзанд сафедӣ афтода бошад, маҳз модар бо иффат, аклу фаросат, одоби ҳамидиа ва меҳру шафқат рӯзгори моро зеб медиҳад.

Оре, саодати зиндагӣ дар қалимаи зан – модар бо нуҳуфтааст. Беҳуда нағуфтаанд, ки «Модар бо як даст гаҳвора ва бо дасти дигар дунёро такон медиҳад». Атр аз гул, нӯш аз шаҳд, шодобӣ аз баҳор, борон аз абр, ҳарорат аз офтоб ва зиндагӣ аз модар сарҷашма мегирад. Зан – модар сарҷашмаи меҳру вафо, олиҳаи зебой, ҷамзӣ ишқи ҷовидонӣ, нахустин мураббӣ ва оғарандай фарзанд мебошад. Ҳудованд ба зан – модар кӯдрате ато намудааст, ки оғарандай зиндагӣ ва ҷароғи ҳар ҳонадон бошад.

*Саидшоҳи САФАРХОН,
муаллими қалони кафедраи фанҳои
дақиқ ва техникии коллеҷи милиитсияи ВКД
Ҷумҳури Тоҷикистон, лейтенанти милиитсия*

Ба модарам

*Коғази испеди рӯяши зард гашта,
Он нигоҳи оташини ҷашмҳояни сард гашта.
Дар байёзи гарданаш,
Дар варақҳои руҳаш
Оксандҳо
Ҳамҷу мисраъҳои кӯтоҳу дароз.
Гӯёи киссаҳои таҳху шӯри умри ўро
Кардаанд андар варақҳои руҳи ў аксандоз.
Ангурони сиёҳи ҷашмонаши
Гӯйӣ аз сардӣ кафида.
Ҷоӣ оҳуи нигоҳаш -
Баррои роме гирифта.
Абрӯони ҳамҷу ду боли үқобаши
Аз қазо тире шикаста.
Қомати ҳамҷун ҳиҳолаш
Зери бори зиндагӣ гашта дуто.
Ҷун асо буд пайқараш дар рости,
Такъяҳои ў қунун гашта асо.*

*Саид АЗИЗМУРОД,
омӯзгор*

Сурмаи ҷашмонаи фарзанд

Сурмаи беҳтарини ҷашмонаи фарзанд гарди пои модар аст.

***

Субҳ ҷебост, чунки дар тифлӣ ҳар субҳ баробари боз намудани ҷашм ҷеҳраи модарро дидаем.

***

Ҳоб аз он сабаб ҷиҳон аст, ки дар даврони тифлӣ он бо аллаи модар ба дидагон омадааст.

***

Қалби ман аз панҷ қисмат иборат аст, ки ҳар яки онҳо бо як ҳарф иртиботманданд: м, о, д, а, р.

***

Устод Лоик бо ашъори мондагораши мӯҳассамаи беҳамтои модарро дар қалби инсонҳо оғаридааст.

*Партаиён Шарофатулло РАҲИМИЙ,
омӯзгори мактаби №42-и
ноҳияи Девоншири*

Az ҳастии туст шодмонӣ.

► СИТОИШ

Занон неруи пешбари ҷомеа мебошанд

Занеро гар зи донши зеваре
ҳаст,
Умеди рӯзгори беҳтаре ҳаст.
Агарчи аз занон пайгамбаре
нест,
Ҳама пайгамбаронро модаре
ҳаст.

Зан - модар ҷароғи хонадон, идомадиҳандан насл, тарбияткунанда ва бакаморласондана фарзанд, инчунин, нигоҳдорандан забон, тътиҳиҳ ва фарҳангии миллий мебошад.

Мехри бехамтои модар хуршиди олам аст. Ҳусни ҳаёту файзи зиндагии мо аз модар аст ва ўст, ки бо ҷароғи меҳру садоқат ҷодаҳои моро тӯли зиндагӣ равшан месозад.

Дар ҳақикат, мақому манзали зан дар ҷомеа самар оварда истодааст. Шумораи занони машғул ба корҳои давлатӣ рӯ ба афзоиш ниҳодааст. Имрӯз занон баробари мардон дар тамоми ҷанбаҳои зиндагӣ пурсамар фаъолият менамоянд.

Дар Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Мачлиси Олии ҷумҳурий ҳамеша ба ин маъсала диккати маҳсус дода мешавад. Мо шоҳиди фа-

Мачлиси Олий, ки 26-уми январи соли равон ироа гардид, ба пуштибонӣ аз ин қишири ҷомеа чунин иброз шудааст: «То вакте ман сари мансаб ҳастам, сиёсати боло

барои духтарон дар афзоиши шумораи мутахассисони соҳибтарибау маълумоти олидор аз хисоби духтарони ноҳияҳои дурдасти ҷумҳурий ва ба пешрафти онҳо заминаи вожӣ гузошт. Аз соли 1997 то ин ҷониб 14 ҳазор нафар донишҷӯ аз хисоби духтарон тибки квотаи Президентӣ дар муассисаҳои олии қасби ба таҳсил фаро гирифта шудаанд.

Бо мақсади дастирии духтарон ва таъмини онҳо бо ҷои зист

дар шаҳри Душанбе бо дастирии Пешвои миллат хобгоҳи «Сарвар» барои донишҷӯдукхтарони тибки квотаи Президентӣ таҳсилкунанда ва ҷиҳати дастирии ятимдукхтарон ва ҷалби онҳо ба муассисаҳои олии қасби соли 2006 бо ибтикори Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мухтарам Эмомалӣ Раҳмон Маркази таълимии «Ҷароғи ҳидоят» дар назди Кумитаи кор бо занон ва оиласи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуд.

Ҳоло дар он наздик ба 90 нафар духтарони ятим ва нимяним аз таъмоми манотики ҷумҳурий зиндагӣ ва таҳсил доранд.

Имрӯз ҷавондухтарони тоҷик

– ворисони сазовори модарони шуҷои худ буда, дар навъҳои гуногуни варзиш муаррифи миллат ва сарзамини худ ҳастанд.

Тавре дар Паёми имсола зикр гардид, «Мувоғиҳи натиҷаи интихоботи соли 2020 ба Мачлиси миллии Мачлиси Олий 8 нафар зан ё 25,8 фоиз ва ба Мачлиси намояндағон 23,8 фоиз интихоб шуданд, ки нисбат ба интихоби гузашта қарӣ 4 фоиз зиёд мебошад».

Шумораи занон дар мачлисҳои вакiloni ҳалқи шаҳри Душанбе ба 41,5 фоиз, вилояти Ҳатлон қарӣ 35 фоиз, Суғд беш аз 33 фоиз, Вилояти Муҳтори Қӯҳистони Бадаҳшон зиёда аз 34 фоиз ва шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурий қарӣ 30 фоиз расидааст.

Мо, занони омӯзгор, бояд дар ҷавоб ба эътиқод, дастириҳо ва гамхориҳои Пешвои миллат маъсулияти модарӣ, инсонӣ, шаҳрвандӣ ва хусусан, устодии ҳудро тақвият баҳшида, фарҳангии миллиамонро амиқ омӯзем ва дар тарбияи аҳлоқӣ ва маънавии фарзандон истифода намоем.

Адиба МУСУЛМОНОВА,
омӯзгори географии мактаби №51-и ноҳияи Фирдавсӣ

Олиҳаи меҳр

Баргузор намудани машгулият дар
Мавзӯи «Модар-олиҳаи меҳр» дар
арафаи Рӯзи Модар бамавrid мебошад.

Үсули дар: кори ғурӯҳӣ, ангезиши
зехн. Ҳонандагони синҷ ба се ғурӯҳ ҷудо
мешаванд. Ҳар як узви ғурӯҳ вазифаи
муҳассахас дорад.

Водоркуний. Ҷумла: - Модар он
олиҳаест, ки меҳри ўро наметавон бо
чизи дигаре қиёс кард. Имрӯз модарон
ид доранд ва ёдовар бояд шуд, ки асоси
ин ид аз кучо сарҷашма мегирад.

Соли 1910 дар шаҳри Копенгагени
Дания, дар конфронси 2-юми занони
сотсиалист бо пешниҳоди Клара Сеткина
карори таҷлили рӯзи «Муборизаи занон
барои ҳукуқашон» қабул карда шуд.
Бори аввали Рӯзи байналхалқии занон
соли 1911 дар Олмон, Австрия, Дания,
Швейцария маҳз 19 март ҷаҳон гирифта
шуд. Танҳо соли 1914 дар тамоми ҷаҳон
Рӯзи байналхалқии занонро дар санаи
8-уми март ҷаҳон гирифтанд. Баъди
соҳибистиколии қишинӣ мебошад.

Кӣ модарашро дӯст медорад ва барои
ҷой? Ҷароғи мадарро ба касе баробар
намекунем?

Ҳонандай I: Модар қиматтарин
неъмати дунё, сарҷашмаи муҳаббати
бекарон, химматбаландтарин фард
аст. Маҳз меҳри бепоён ва навозиши
гарми модар моро ба олам одам ошно
соҳтааст.

Ҳонандай II: Модар қиматтарин
неъмати дунё, сарҷашмаи муҳаббати
бекарон, химматбаландтарин фард
аст. Маҳз меҳри бепоён ва навозиши
гарми модар моро ба олам одам ошно
соҳтааст.

Ҳонандай III: Модар қиматтарин
неъмати дунё, сарҷашмаи муҳаббати
бекарон, химматбаландтарин фард
аст. Маҳз меҳри бепоён ва навозиши
гарми модар моро ба олам одам ошно
соҳтааст.

Ту монанди замин таҳҷӯй, модар,
Ту монанди замин яктоӣ, модар.

Ҳонандай III: Инсон баъд аз раҳо
гаштан аз оғӯши гарми модар қимати
ӯро ҳубтар дарк мекунад. Зеро барои
фарзанд чун оғӯши модар биҳиштосо
мақони дигаре нест.

Тифлио домони модар ҳуши биҳҷашти
будааст,

Чун ба поӣ ҳуд равон ғаштем,
сағардон шудем.

Ҳонандагон дар бораи модар
суханҳои ҳикматомез гуфта, дар таҳтai
синҷ бо бӯрҳои ранга менависанд.

Зан мардро меҳруbon асту мард занро
нигоҳbon.

Рӯҳу ҷон аз меҳри модар ғизо мегирад.

Мушкилоте нест, ки бо мадади модар
осон нагардад.

Танҳо модар довари ҳақ аст бар ҳатои
фарзанд.

Дуои модар бурротар аз дами
шамшер аст.

Муаллима: - Зиндагии мо ҳуд қаломи
мавзун аст, ки аз аллаи модар ибтидо
гирифта, бо номи мубораки ў ҳусни
анҷом мепазираад.

Сад ҷону дил фидои як муддаои модар,
Фатҳу қушиши орад дасти дуои модар.

Ҳира бар он қасонам, қ-аз ҳештани

ризоянд.

Як бор ношунида ҳарфи ризои модар.

Ҳонандагон дар ғасфи модар сурӯҳо
мехонанд.

Ба воситаи навор лаҳзаҳо ва сурӯҳи
бекарон нишон дода мешавад ва
ҳонандагон фикру мулоҳизаҳои ҳудро
баён месозанд.

Курбонгул АСРОРОВА,
омӯзгори синҷҳои ибтидоӣ

Ҷунин ном дорад мачмӯаи дуюми
ашъори омӯзгори эҷодкор Гулбӣ
Бокиева, ки ба ҷаҳони 30-солагии Истиқлоли
давлатии Тоҷикистон баҳшида шудааст.

Ин зан иродатманд пайи пешаи
омӯзгори солҳои дароз заҳмат қашдavу
шоғирдони зиёдеро аз фарҳангу адабиёти
рус оғаҳ соҳтааст. Вале ў дар дил ҳамеша
меҳри забону адабиёти миллати ҳудро
мепарварад.

Аввалин ҷакидаҳои ҳомаи Гулбӣ айё
ми дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умуми
№58-и ноҳияи Рӯдакӣ таҳсил карданаш рӯйи
сағаҳои дафтари мактабиаш рехтаанд.

Мавзӯи ашъори Гулбӣ Бокиева гунон
аст: меҳри модару Ватан, донишу ҳирад,

ситоши бузург адабони классику мусоир,

сулҳу Ваҳдат, муқаддасоти Ватан ва гайр.

Бисёр самимӣ аст ин газали ба модар баҳ
шида Гулбӣ:

Мехрубоне дар ҷаҳон дорам, ки номаш

Модар аст,

Қаҳрамоне дар ҷаҳон дорам, ки номаш

Модар аст.

Аввалин рафттору гуфторам бувад бо номи ў,

Нуқтадоне дар ҷаҳон дорам, ки номаш

Модар аст.

Сулҳу ҳаҷати Тоҷикистон, арзиши

милӣ, маҳсусан, лиҳои нангу номус моји

иғтиҳори муаллимаанд:

Чу як дирафтии Қовиён

Дар ин диёри Ориён.

Нишиони ҳастии Ватан,

Нишиони баҳти ҷоқидон.

Сано ба Парҷони Ватан,

Сано ба Парҷони Ватан.

Дили шоирон ҳассосу пурсӯзу пурраҳм

аст. Аз ин ҷост, ки мавзӯи Covid-19 дарзан
марҳум сарҳати ашъори шоирон гардид. Ин
вабо риштаи умри бисёр азизонро гусаст,
бисёрҳоро дар панҷаи марғовари ҳуд фиш
шор дод. Гулбӣ ин дардро дар ҷисми ҷони
ҳуд эҳсос кард ва муноҷот ба Ҳудованд на
мул:

Пайи сардӣ шарор овар, Ҳудоёй,
Залистоноро баҳор овар, Ҳудоёй.

Ҷӣ дарди беамон омад ба дунё,

Ба ин дардат фирор овар, Ҳудоёй.

Як манбаи илҳоми Гулбӣ роҳ аст,
роҳе, ки ўро аз хона ба мактаб ва аз мактаб
ба хона мебарад. Аксарон онро пиёда тай

«Атри баҳори модар»

Пас аз ҷондагӣ ин ҷакидаҳои сағаҳои
рӯзнома мачаллаҳоро оро медоданд.

Имрӯз муаллима узви ғаъзлии маҳфили
адабии «Ҳамешабаҳор» аст. Ин маҳфили
барои Гулбӣ шароити мусоиди эҷод
фарҳон овард. Ҳушнуд аз он аст, ки дар
ин маҳфили ба қадри сухану шеър мера
санд.

Мавзӯи ашъори Гулбӣ Бокиева гунон
аст: меҳри модару Ватан, донишу ҳирад,

ситоши бузург адабони классику мусоир,

сулҳу Ваҳдат, муқаддасоти Ватан ва гайр.

Бисёр самимӣ аст ин газали ба модар баҳ
шида Гулбӣ:

Мехрубоне дар ҷаҳон дорам, ки номаш

Модар аст,

Қаҳрамоне дар ҷаҳон дорам, ки номаш

Модар аст.

Аввалин рафттору гуфторам бувад бо номи ў,

Нуқтадоне дар ҷаҳон дорам, ки номаш

Модар аст.

Сулҳу ҳаҷати Тоҷикистон, арзиши

милӣ, маҳсусан, лиҳои нангу номус моји

иғтиҳори муаллимаанд:

► ХАЗИНАИ ТАЪРИХ

Чехранамои абармарди миллат

Таърихи халқи тоҷик ороста бо корномаи пуршарафи фарзандони садоқатпешаву диловару хирадвараш буда, садсолаҳост, ки мавриди таваҷҷуҳи пажӯҳишгарон қарор дорад. Як вижагии таърихи ин халқи бостонгуҳар он аст, ки дар ҳар марҳилаи ҳассосу тақдирсоз пешвое хирадманду ҷасур ба арсаи талошҳову муборизаҳо ворид гашта, баҳри ҳимояту арҷузории халқи азизаш ҷоннисориҳо кардааст.

Дар нимаи дуюми садаи бист академик Бобоҷон Faуров дар моварои муҳити барои химояи манофеи миллӣ ва ифтихороти таъриҳӣ носозгор ва ҳавфбор ба дараҷаи аҳсану шоиста ва дар пояти баланди хирадварӣ корҳоеро фарҷом бахшид, ки воқеан ҳам, қаҳрамонона буданд. Ҳар бузургамале, ки ба манфиати ҳалку миллат аст, ҳаргиз фаромӯш намешаваду беподош намемонад. Чун дар вопасин даҳсолаи асри гузашта Тоҷикистони азизи мо ба истиклол расид, бо Фармони Президенти Ҷумҳурии мошо мекунанд. Бо камоли масъулият ва бовар метавон гуфт, ки бидуни тамошои ин боргоҳи илму таъриҳ дар бораи Қаҳрамони Тоҷикистон, академик Бобоҷон Faуров маълумоти комил доштан имконнозазир аст.

Бояд зикр кард, ки таъсису мӯсаҳҳазсозӣ ва роҳандозии фаъолияти бавусъати осорхона бо номи омӯзгор ва олимӣ маъруф, Аълоҷии маорифи Тоҷикистон, Корманди шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон, барандаи Ҷоизаи ба номи академик Б. Faуров дар соҳаи илм, доктори илми таъриҳ, профессор Ҳабибулло Ҳолҷӯраев

шавад. Осорхона дар 1998-жыл шошукүх замонай буда, соли 1998 дар арафаи тачлили 90-солагии Қаҳрамони Тоҷикистон Бобоҷон Ғафуров ба истифода дода шудааст. Толорҳои шошукӯҳу тозао озода ва оростаи осорхона ҳар яке мавзӯи вижайи худро доранд ва ба таърихи иншио шоҳасари миллат «Тоҷикон», фаъолияти сиёсию ҷамъиятии муаллифи ин шоҳасар, саҳми академик Бобоҷон Ғафуров дар рушди илмҳои таъриху шарқшиносӣ... бахшида шудаанд. Ҳамчунин, дар осорхона ашёи шаҳсию корӣ, китобҳо, сурату нигораҳо ва рӯзномаву маҷаллаҳои зиёде гирд оварда шудаанд, ки ҳама иртибот бо ҳаёту фаъолияти аллома Б.Ғафуров доранд. Тавасути ашёй осорхона бинандагон бо ҷабҳаҳои зиндагии академики маъруф (аз кӯдакио наврасӣ то ба вопасин лаҳзаҳои ҳаёт) амиқу даққик ошно мешаванд. Осорхона мунтазам бо маводи навин ва бозёфтҳои тоза такмил мёбад ва фароғиттар мегардад. Кормандони фаъолу кӯшои осорхона сайдардаанд, ки ҳар як ашёи ба номи академик Б.Ғафуров алокамандро дастграс намуда, дар осорхона чой бидиҳанд. Имрӯз Осорхонаи чумхуриявии Бобоҷон Ғафуров яке аз марказҳои муҳиму асосии илму маърифат ва боргоҳи таърихи кишваршиносии диёри арҷмандамон ба шумор меравад ва онро ҳамарӯза төъодди зиёди шаҳрвандон, ҳаводорони таърихи мамлакат, адабону пажӯҳишгарон, рӯзноманигорон ва сайёҳони ватанию ҳориҷӣ та-пайванди ногусастани дорад. Ин марди хирад ҳуд аз шогирдону дӯстони писандидан академик Б.Ғафуров буду таҳти роҳбарии устоди алломааш рисолаҳои номизадию докторӣ ҳимоя намуд. Солҳои зиёдест, ки бо камоли эҳтирому эътиқод пайи ободиу ғановатмандии Осорхонаи чумхуриявии Бобоҷон Ғафуров мекӯшад ва ҳамбаста ба ин, ба кори илмӣ, пажӯҳишҳо дар соҳаи таърихи диёр мекӯшад ва дар рушди як бахши таъриху илм-Ғафуровшиносӣ машгул мешавад. Профессор Ҳолҷӯраевро метавон ғидои илми таъриҳи номид. Корҳое, ки ў вобаста ба осорхона ва такмили он кардааст, бемуҳобо, ҳамсанг бо фаъолияти як дастай мукаммали таърихнигорону пажӯҳишгарону ҳодимони илмист. Азбаски таъминоти молиявии осорхона дар сатҳи зарурӣ нест, профессор Ҳ.Ҳолҷӯраев аз ҳисоби даромадҳои шаҳсиаш ба-рои такмili мунтазами осорхона ва ободонии ону ҳавасмансозии ҳайати кормандон маблагузорӣ менамояд, ки чунин саҳовату муҳабbat на ҳар қасро ҳос бувад. Ин олими ғидокор, ҳамчунин, бо ҳарочоти ҳуд дар назди Осорхонаи чумхуриявии академик Бобоҷон Ғафуров мачмӯи толорҳоеро таъсис додаву муҷаҳҳаз соҳтааст, ки аз лиҳози муҳтаво ва фароғитти мавод бинандагонро ангушти ҳайрат ба-лаб мегузорад ва даргумон аст, ки дар саросари чумхурий ҳамто дошта бошад. Толорҳои «Таърихи Тоҷикистон», «Шаҳсиятҳои

садаи 19 ва ибтиди садаи 20 то тозатарин мусавваҳаҳову китобҳо), дучор омада, ба профессори гайратманду боҳасала Ҳ.Холҷӯраев такрор ба такрор ахсант мегўяд. Ҳар як толор бо сабку салиқаҳо хос ва дар заминани риояи конуниятҳои ороишу перениши осорхонаҳо чиҳозонида шудааст. Рӯчӯи таърихие, ки касро

бо тамоши ин мачмааи толорх
фаро мегирад, ҳамбаста бо илму
хирад, ифтихори миллӣ ва хисси
хештаншиносӣ мебошад.

Бо ибтикору сарварии профессор X.Холҷӯраев дар назди осорхона Маркази илми «Фафурвшиносӣ» таъсис дода шудааст, ки фаъолияти чашмгири дорад. Марказ асосан ба таҳкику баррасии ҷанбаҳои мухталифи ҳаёту эҷодиёти академик Бобоҷон Фафурров машғул аст. Тамоми нигоштаҳое, ки дар саро-

ари чумхурй ва хорич аз он дар
ораи қаҳрамони Тоҷикистони Ҷумҳурии Ӯзбекистон. Фафуров ба нашр мерасанд, бе
ӯшиши ин марказ дастраси осори Ҷумҳурии Ӯзбекистон мешаванд. Таҳти роҳбаригӣ
Холҷӯраев ва ходимони осори Ҷумҳурии Ӯзбекистон (Р.Эркава, Ш.Нуриддинов,
Қ.Қаландаров, Ҳ.Муродова...) як силсила ри
оловав мақола ва дастуру маълумотнома ба забонҳои тоҷикӣ, Ӯзбекӣ, таджикӣ
вайсӣ ва ўзбекӣ таълифи нашр мешаванд, ки ба пахлуҳои ҳаётӣ
братбаҳш осори барҷастаи ақадемик Б.Фафуров баҳшида шуда
анд. Беш аз панҷ сол мешавад, ки
з ҷониби кормандони осорҳои Ҷумҳурии Ӯзбекистон
ашрияе бо номи «Ҷумҳомон» интишор
ишор ва дастраси аҳли ноҳияни Ҷумҳурии Ӯзбекистон
егардад.

Профессор Холчӯраевро амеша дар оғӯши осорхонетавон дучор омад. Пайвасташгули амалест, аз пайи нағониест, дар такопӯу чустуҷӯст. Ҳоло ҳаштоду ҳашт сол дорад. Але ҳамоно гайратманду пуркорист, осоишу оромиро намеписанд. Дар ва ҳар лаҳзаи умпро ғанимаедонаду мекӯшад, ки ҳар чи ғаштар барои ҳалқу миллат хидат намояд. Сүхбати гуворои аърифатбор дорад, ки олимомвару маърифатгустар. Бо мурар бораи марҳилаҳои ҳассоси аърихи Тоҷикистон, нақши бармардони миллат дар ҷодаи инфизи муқаддасот ва марзу бумонддой ва низ дар бораи корномаи беназири устоди алломаашобобочон Faфуров сүхбате самию хотирмон ва дилчаш ороса таъкид кард: - Ман аз Пешвонуаззами миллат, Президенти замлакат, муҳтарам Эмомали Ҳамон багоят сипосгузорам, ки мурар баробари масруфиятҳои зинди давлатдорӣ ба бузургдошти бармардони миллат таваҷҷӯзӣ охир менамоянд. Сарвари киши

но ба шарофати донишу хиради фавкулода, маҳорати баланди ташкилотчигий худ дар ташаккули ҳаёти нав ва пешрафти соҳаҳои гуногуни иқтисодӣ ёт ва иҷтимоӣ эти Тоҷикистон хизмати бесобиқа кардааст».

Бунёди Осорхонаи чумхуриявии академик Бобоҷон Faфуроҳ низ бо хидояту дастгирии бевоситай мухтарам

Саидалӣ Шералиев, устоди факултати рассомӣ-графикии ДДХ ба номи Б.Фафуров, профессор, Арбоби хунари ҶТ, узви Иттифоқи рассомони ҶТ ҳангоми кор дар назди осорхона.

Эмомалй Раҳмон амалй гашт.
Пешвои миллат борҳо зимни
сафархояшон ба вилояти Суғд
ба осорхонаи мо омада, бо кор-
мандони он сухбатҳо ороста,
мулоҳизаҳои судаманди бироз до-
штаву дастурҳои муфид додаанд,
ки ин илҳомбахшу гайратифзои
мо шудааст.

Професор Ҳабибулло
Холҷӯраев беш аз бист сол боз
ҳамарӯза дар сахну толорҳои
Осорхонаи чумхуриявии ака-
демик Бобоҷон Faуров қадам
мениҳад, даст ба кор мезанад,
ходимони осорхонаро роҳбарӣ
мекунад ва андешаҳои тоза ба сар

Азм дорад, ки фаъолияти осорхонаро боз ҳам тақмил бубахшад, таҷхизоташро бештар намояд, намои дохилию беруни онро на-зарработар созад, ҳамкории фарогиртare бо Марказҳои илмию бостоншиносӣ ва фарҳангию таърихии Тоҷикистон ва ҳориҷ аз он ба роҳ монда, корҳои во-баста ба табӯу нашрро густурда-тар бикунад ва дар баробари ин, ҳама маҷмааи толорҳои дар назди осорхона оростаашро вусъат бубахшаду гановатмандтар бина-мояд.

*Мөйдл.
Мебоши ба чидду ҹахð дар кор,
Домони талаәб зи дастан маззор!
Хар чиз, ки дил бар он барояд,
Гар ҹахð қүнй, ба дастант ояд.*

Ин китъя хикматрезро устод
Хабибулло Холчӯраев дар поёни
сухбаташ бо мо ба забон овард.
Ба гумони голиб, он маромномай
зинтегришт.

зиндагии уст.

*Абдурауф МУРОДИЙ,
«Омӯзгор»,
афиз АБДУҚОДИРОВ,
номзади илмҳои таърих*

► ЗАҲМАТ҆АРИН

Собиқдори соҳаи маориф, Аълоҷии маорифи ҳалқ (1969), голиби мусобиқаи сотсиалистӣ (1973), ёздаҳ даъват вакили Шӯрои ҳалқи ноҳияи Фарҳор (1975 – 2000), доранди медали «Хизмати шоиста» (2010) Талбак Сафаров умри бобарақати хешро сарфи таълиму тарбия кардааст. Устоди соҳибтаҷриба ба синни мубораки 85 расида бошад ҳам (ба ин муносабат устодро самимона табрику таҳният мегӯем), аз кори таълиму тарбия ва мактабу маориф дил қанда наметавонад.

- Масъулияти роҳбарӣ кори саҳлу сода нест, маҳсусан, дар муассисаи таълими. Мухимтарин ҷанбаи фаъолияти назорати дохилимактабист. Мунтазам дар дарси омӯзгорон ширкат варзида, татбики барномаҳои таълимиро ҳамеша аз онҳо бояд талаб кард. Дар шӯроҳои омӯзгорон муаллимони таҷрибадору пешқадам бояд барои маҳорати қасбии омӯзгоронро ҷавонро такмил баҳшидан масъалагузорӣ қунанд, то ин ки сифати таҳсилот таъмин бошад. Дар баробари ин, фаъолияти қумитаи падару мадарон ва робитаи мактабу ойларо ба

ноҳияи Фарҳор оғоз гардидаст. Ҷашмикордону ташкилотчи ва ташабbusкор, ки буд, зина ба зина дар вазифаҳои ҷоншини директори мактаб оид ба таълим (8 сол), директори мактаб (19 сол), раиси қумитаи иҷроияи шӯрои вакiloni ҳалқи шаҳраки Фарҳор (8 сол) кор кард. Соли 1999 баъди ба нафака баромадан ҳамчун омӯзгори математика ва физика то соли 2004 дар мактаби раками 3-и ноҳияи Фарҳор ба шогирдон дар гуфт.

Ҳарчанд кори омӯзгорӣ дар ҳама солу замонҳо душвор буд, тану рӯҳи гармиву сардиҳои ча-

Талботеро, ки ба дигарон дорад, нисбат ба фарзандон ҳам чорӣ кардааст. Ҳамроҳи ҳамсаравӣ, муаллима Ҷамила Ғафурова, ки ҳоло дар қайди ҳаёт нест, фарзандонро дар рӯҳии баланд тарбияву ба воя расониданд. Зулғия, Ориф, Бехрӯз ва Моҳор соҳиби маълумоти олий буда, дар вазифаҳои омӯзгор, мухандис ва

Садоқатпешае дар арсай маориф

таври ҳамешаҳӣ бояд тақвият баҳшид. Ширкати падару мадарон дар ҷаласаҳои синӣ ва умумимактабӣ ҳатмист, зеро аз дониш ахлоқи фарзандони ҳудоогоҳӣ пайдо мекунанд барои пешрафти кори таълиму тарбия тадбирҳои муҳим андешаи мешаванд, - мегӯяд устод. Ин андеша баёни ҳарои он аст, ки таҷрибай мактабдории ў басо судманду манфиатбор аст.

Ва боз андешаи дигар устод: «Мавзӯъҳо ва маҳфумҳои геометрии тарзе ифода ёфтаанд, ки яке бо дигаре алоқаманд мебошанд. Аз ҳуд накардани як ё якчанд мавзӯъ боиси мушкил гаштани омӯзиши мавзӯъҳои минбаъда мегардад. Омӯзгори геометрии ҳангоми таҳқиқӣ ҳар як мавзӯъ бояд кӯшиш қунад, ки шавӯъ рағбати шогирдонро ба омӯзиши мағҳуму формулаҳои фанӣ бедор ва дикқати онҳоро ба ҳалли масъалаҳо ҷалб намояд. Агар аз уҳдаи ин корҳо барояд, гуфтан мумкин, ки ҳар як ҳонандада доир ба ҳар як мавзӯъ геометрии дониши кофӣ мегирад», - ўро ба ҳайси як омӯзгори соҳиби малакаву дониши баланди педагогӣ муарриғӣ мекунад.

Бале, инсоне, ки пайваста меомӯзаду дониши меафзояду онро ба дигарон талқин мекунад, дар байни мардум соҳиби оброю макоми ҳоса мегардад. Устод Талбак Сафаров аз ин сифот барҳӯрдор аст. Ҳаким Абулқосими Фирдавсӣ, муаллифи асари безаволи «Шоҳнома», барҳак гуфтааст:

Ба гетӣ қадом аст, бо ман бигӯй,
Ки биафзояд аз дониши обӯр?
Чунин дод посух донои пир,
Ки: «Бо озмоши бувад, ёд ғир».

Дар ҳақиқат, зиндагинома ва фаъолияти меҳнатии ин марди наҷиб бозгӯи он аст, ки ў маорифпарвару соҳибмактаб мебошад ва барои ба ин маснад расидан шебу фарозҳои зиёдро тай кардааст. Фаъолияти педагогииш ба ҳайси омӯзгори математика ва физика бадди ҳатми Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон (1961) дар мактаби раками 2 –

шидаи устод Талбак Сафаров ба он тоб овард. Аз ин марҳилаҳо, ки пушти сар шудаанд, устод пушаймонӣ намекунад. Ифтиҳор дар, ки қасби омӯзгориро интиҳоб кардаасту ҳар вазифаеро, ки ба зиммааш гузоштаанд, бо сарбаландӣ ба сомон расонидааст. Маҳсули ранҷаш садҳо шогирdonаш мебошанд, ки дар соҳаҳои гуногуни ҳочагии мамлакат ба Ватан ҳизмат мекунанд. Ман низ ифтиҳорандам, ки аз ҷумлаи шогирdonи ў мебошам. Солҳо, ки сарварии мактаби раками 17 – и ноҳияи Фарҳор ба номи Ёраҳмад Бегорро (1982 – 1987) ба уҳда дошт, бо ҳидояту роҳномоиҳои устод Талбак Сафаров таҳсил кардам. Аз хотир намебарорам ҷеҳраи нуронии устодро, ки дар долони мактаб бардам – бардам қадам мегузошу бо омӯзгорону ҳонандагон бо як лаҳни зебои шево, ки аз ҳислати зотиаш бармеояд, сухан мегуфт. Ҳеч гоҳ садои баланди устодро нашунида будам. Ҳамеша мулоҳизакору ҳушхӯҳану ҳушгуфтӣ, вале дар кори таълиму тарбия серталаб буд. Ҳангоми ҷамъомади ҳатми мактаб ва тақдими номаи камол (1986) дастам фишируду гуфт: «Ноилшоҳ! Мо аз шумо умеди қалон дорем». То ба ҳол ин сухани устод дар гӯшам садо медиҳаду бароям часорату илҳом эҳдо мекунад.

Соли 2004 баъди ба ҷойи дигари зист қӯҷидан низ устод Талбак Сафаров кори омӯзгориро аҷном набахшид. Дар мактаби таҳсилоти умумии раками 66 – и ноҳияи Рӯдакӣ ба шогирdon таълим медиҳад. Ҷанд муддат масъулияти роҳбарии иттиҳодияи методии омӯзгорони математикаи ноҳияро низ ба ҳуда дошт. Аз ҳама муҳимаш устодро ҳамагон муаллими зиндагӣ мөхисонанд, зеро бо маслиҳату машварати ў бисёр паҳлӯҳои кори мактаб пеш меравад. Дар дарсҳои омӯзгорони ҷавон иштирок карда, таҷрибай андӯxtai ҳудро ба онҳо меомӯзонад.

Дар ойладорӣ низ устод Талбак Сафаров намунаи ибрat аст.

Ноилшоҳ НУРАЛИЗОДА,
“Омӯзгор”

► СИМО

Донишманди фозил ва устоди соҳибмактаб

Устоди соҳибтаҷриба ва соҳибмактаб, доктори илмҳои биологӣ, профессор Абдусалом Қодиров наздик ба 50 соли умри ҳудро ба таҳқиқи масоили гуногуни илми ҳашаротшиносӣ ва тайёр намудани мутахассисони соҳаи зоология сарф кардааст. Доираи пажӯҳши ин шаҳсият паҳлӯҳои гуногуни зоологияро дар баргирифта, оид ба омӯзиши гурӯҳҳои мухталифи ҳашарот дастовардҳои хуби илмӣ фароҳам овардааст.

Абдусалом Қодиров 30 январи соли 1941 дар ноҳияи Кофарниҳон (ҳоло шаҳри Ваҳдат) дар оилаи дехон ба дунё омадааст. Соли 1959 пас аз ҳатми мактаби миёна ҳуҷҷатҳояшро ба факултai биologияи Донишгоҳи давлатии Тоҷикистон ба номи В.И.Ленин (ҳоло ДМТ) супорида, ин борғоҳи илму маърифатро соли 1964 сарбаландона ҳатм намудааст. Баъди ҳизмати ҳарбӣ дар соли 1966 меҳру мухаббат ба илми зоология устодро водор намуд, ки ба аспирантура дохил шуда, таҳқиқоти илмиашро дар ин самт пеш барад.

Соли 1971 рисолаи номзадиро дар ришти ҳашаротшиносӣ дар мавзӯи «Ҳашароти зааррасони дараҳту буттаҳои шаҳро ва ноҳияҳои Ҷанубу Ғарбии Тоҷикистон» ҳимоя намудааст. Устод аз соли 1972 ба ҳайси дотсенти кафедраи зоология фаъолият намуда, дар тадқиқотҳои зоология ба омӯзиши олами ҳайвоноти чумхӯрӣ корҳои зиёдеро ба анҷом расонидааст.

Тайи солҳои тӯлӣи профессор А.Қодиров нисбат ба ҳашароти зааррасон ва гамбусҳои осебрасони дараҳту буттаҳои чумхӯриҳои Осиёи Марказӣ тадқиқотҳои илмӣ бурдааст.

Пас аз омӯзиҳои зиёди гуногуни ҳашароти осебрасони дараҳту буттаҳо рисолаи доктории ҳудро 25 октябри 1993 дар мавзӯи “Мачмӯи саҳтболони ҳоянд ва доҳили поғияи (Scolotidae, Cerambycidae, Buprestidae) қисмати ҷанубу Ҷарқии Осиёи Миёна” аз рӯйи иҳтиёси энтомология дар Шӯрои диссертационии назди Донишгоҳи давлатии Москва ҳимоя намудааст.

А.Қодиров аз соли 1981 то соли 1984 ба сифати устод дар Донишгоҳи Кобули Чумхӯрии исломии Афғонистон фаъолият намуда, аз фанни биologияи умумӣ, зоология, зоogeография ба тадрис машғул буданд. Ҳамзамон, тӯли ин солҳо дар самти таълими методӣ низ заҳмат қашид, муаллифи ду китobi дарсӣ ва якчанд маколаи илмӣ бо ҳатти форсӣ аст.

Дар тӯли фаъолияти ҳуд профессор А.Қодиров зиёда аз 200 мақола, 10 дастур ва шаш китobi дарсиро бо забони тоҷикӣ ба табъи расонидааст.

Ҳамчунин, устод зиёда аз 15 барномаи таълимиро бо забони тоҷикӣ тартиб дода, 2 асари илмӣ ва 1 дастuri таълимиро дар Чумхӯriи Полша ба нашр расонидааст.

Саҳми профессор А. Қодиров дар тайёр кардани қадрҳои илми-педагогӣ қалон аст. Айни замон устод А. Қодиров дар Тоҷикистон ягона мутахассисест, ки дар соҳаи энтомология мактаби ҳудро ташкил намуда, онро ривоҷ медиҳад. Таҳти роҳбарии ў 5 нафар рисолаи номзадии ҳешро дифоъ намудаанд.

Устод ҳеч гоҳ пайи шуҳрату ҳудҳои нарафтанд, ҳар заҳмате, ки дар фаъолияти меҳнатии ҳуд қашиданд, барои манғифати ҷомеа будааст. Ин заҳмати ҳолисонаву бетамаъ устодро сарбаланд, иззатманд ва шуҳратӯ гардонидааст.

Устод А.Қодиров донишмандест, ки дар байни аҳли фазулу дониш мақому манзали хосса дорад.

Дар остоҷон мавлуди мубораки 80 - солагиашон ба устоди пуркору хирадманд Абдусалом Қодиров саломатии комил, умри дарози бегам, сарбаландӣ орзу намуда, ҳамзамон, ҳоҳони онем, ки солиёни дароз барои пешрафти илму таълим ва ободии қишивари азиз нақшгузор башанд.

К. ИСОЗОДА,
Н. МИРЗОЕВ,

номзадҳои илми биologия, дотсентони

кафедраи зоологияи ДМТ

► ЛАВҲА

Туро дӯст медорам, баҳор!

Эй арӯси нозанин!

Эй фасли соҳтҳои шукуфтаниҳо!

Медонӣ, ки баъд

аз кулфату сардиҳои дай табии

азияткашида бо ҷашмони

ҷорӣ интизории туро мекашад!!

Бои, савори аспи Шабдиз,

бо тоҷи шоҳона, бо куқу-

лони симинбари атршикан,

бо накҳати гулҳои ранго-

ранг ҷомаи маҳмалини сабзи

зардӯзӣ ба бар кун, то ба зери

кудуми пурнакҳату пурфайзу

пурбаракати ту пардаҳои дидা

пойандоз кунам.

Вақте ба ин манзараи

бихиштосо афсонавӣ мени-

гарам, дилам аз шодиву фараҳ

лабрез мегардад.

Аз он ҳайронам, ки бо он

қадар зебоиву ҷаззобии ту иди

бонувон ва Наврӯзи аҷам, ки

ҷаҳонӣ шудааст, дар вуҷуди ту

ҷой гирифтаанду туро боз ҳам

шуҳратӯ вирди забонҳои кар-

даанд. Баҳор, ту шӯҳбахӣ, ки

оғаридгори зебоию тароватӣ.

Туро дӯст медорам, баҳор!

Гулруҳсor КАРИМОВA,

омӯзгор

► ФАЗИЛАТОИН

Ү устоде буд соҳибхирад, инсоне буд фазилатманд ва раҳнаварде буд сабитқадам. Ҳамагон эҳтиромаш ме-карданд, дар ҳозиро гоибаш ситоши менамуданд ва ифтихори шиносоӣ, ҳамкорӣ, ошной бо ўро доштанд. Воқеан ҳам, ү сазовор ба эҳтироми мардум буд.

Рафтоге ибратбахш, гуфтоге маъни-бор ва зиндагие хоккорона дошт. Барои ҳастии пургуруру пуртифтихор ва хонаву дари пурлабдаба доштанд барояш ҳама шароит созгор буд, vale ин ба маърифату шахсияти ӯ кобили қабул набуд.

Ӯ барвакт бар асари омӯзиши, мушоҳидаву таҷриба ва таҳлилу баррасӣ дарёfta буд, ки асли моҳияти зиндагӣ чист, чӣ амалҳое зиндагии шаҳсро бардадому мондагору бобаракат месозанд. «На-кukор будан ва некори шиор баргузидан», - ба чунин ҳикмат ӯзгиҳо қавӣ дошт ва маъниин ин байти ҳидоятгари Фирдавсии бузургворро пайғиҳӣ мекард:

Ба некӣ гарою маэзор кас,

Раҳи растағорӣ ҳамин асту бас!

Ба мағниати мардум, ба нағъи чомеа, барои ободонии Ватан кор кардану та-лошо варзишанд авло мединист устоди равоншод Иброҳим Шарифов. Ҳам аз волидон ва ҳам аз мактаби зодгоҳаш (дехаи Дарғи ноҳияи Айнӣ) тарбияни хубгирифту бо қӯлбори пурбори маъниӣ ба пойтаҳти ҷумҳурӣ – шаҳри Душанбе омад ва солҳои 1977-1982 дар Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ (факултати математика ва физика) бомувафқият таҳсил намуд.

Номи неку ҷовидонист

- Агар ба ихтиёри худатон voguzorem, дар кучо ва дар қадом таълимгоҳ кор кардан мекоҳед?

- Дар ҳар кучое, ки ба ман – ба омӯзгори математикау физика эҳтиёч дошта бошанд.

Ин саволу ҷавоб байни омӯзгори ҷавон Иброҳим Шарифов ва аъзои комиссияи тақсимоти мутахассисон дар донишгоҳ ба вуқӯй пайваст. Ва бо роҳҳати Вазорати ма-риф ўро барои кор ба мактаби маҳаллаи Обҷакорони ноҳияи Рӯдакӣ фиристоданд. Шаро-ити зист барои омӯзгори ҷавон ҷандон созгор набуд ва мактаби маҳалларо низ (таълимгоҳи №61) замонавию намуниӣ гуфтани имкон надошт. Вале ин ҳама азми қавии устувори омӯзгори ҷавонро шикаста натавонист ва ӯ ба ёд овард гуфтаи ҳикматбори устод Лоҳутиро:

Азму ҷаҳд осон қунаҷ ҳар корро,

**Лоҳутиё,
Шаъни инсон нест гуфтан «кор кардан
мушиқи аст».**

Бо дасту дили гарм, бо мухаббати самимӣ ба мактабу шогирдон ба кор оғоз кард Иброҳим Шарифов. Ба ҳар дарсаш бо омодагии комил, бо як даста қитобу аёният ва мухимтар аз ҳама, бо меҳри саршор ба шогирдонаш ҳозир мешуд. Мекӯшид, ки дарҳояш, машгулиятҳои иловагиаш қолабӣ набошанд, тозакорие дар онҳо роҳандозӣ шавад. Дар баробари омӯзгорӣ

пайваста меомӯхту такмили ихтинос мекард, ҳамарӯза фориг аз дарсҳо қитобу рӯзномаву мачаллаҳои зиёдеро варақ мезад. Дӯст медошт бо ҳамкорон дар атрофи мушкилоти таълими тарбия, муҳтавои мақолаҳои даҳлдори матбуоти даврӣ, оид ба навғонҳои рӯз ҳарф задану сӯҳбату баҳс оростанро. Ҳамчунин, фориг аз дарсҳо бо шогирдон гуфтагӯи озод баргузор кардану дар маркази давраи онҳо буданро меписандид. Соле ҷанд гузашту Иброҳим Шарифовро, ки акунун ҳама

чун омӯзгори варзишаву бошарафу тозакор мешинаванд, ба вазифаи ҷонишини директори мактаб таъйин намуданд. Аз сари масъулиятмандӣ ғаъволиятшо боз ҳам вусъат баҳшид. Пасонтар ин омӯзгори мумтозро директори мактаб таъйин карданд. Солиёни зиёд дар ин вазифаи масъулиятбори кор кард. Мактаб бештар ободу мӯчаҳаз гашт, сатҳи таълиму тарбия боло рафт, ҳамкорӣ бо волидон, иртибот бо соҳибкорон тақмил ёфт. Мактаб дар катори пешсафттарин таълимгоҳҳои ноҳия мавқеъ пайдо кард. Иброҳим Шарифовро ба шӯбайи маорifi ноҳия ҳамчун мутахассис оид ба корҳои таълими ба кор даъват намуданд. Дар ин вазифа ҳамагӣ ду сол кор кард (солҳои 2005-2007). Дар Ҷамоати деҳоти Чимтеппа вазифаи нав – сармутахассис оид ба танзими анҷана ва ҷашни маросим мӯайян гардида ба ин

вазифа маҳз устоди кордидаву корозмуда ва соҳибхироми мардум Иброҳим Шарифовро мувофиқ доностанд. Ин ҷо низ бо сари баланд, шарофатмандона кор карду дар амри ҳайр – танзими маъракаҳои мардумӣ ҳизматҳои арзанд ба ҷо овард. То имрӯз дар ноҳияи Рӯдакӣ дар таҷбиқи дастури нишондҳои Конун «Дар бораи танзими анҷана ва ҷашни маросим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз таҷриба кори ин инсони шариф ва маърифатоин пурсамар истифода мебаранд.

Иброҳим Шарифов минбаъд дар вазифаи корманди шӯбайи умумӣ, назорат ва муроҷаати шаҳрвандон дар мақомоти иҷрои ҳокимияти давлатии ноҳияи Рӯдакӣ ғаъволият дошт ва аз соли 2015 то охри ҳаёт (соли 2018) ҳамчун мувонии радиси Ҷамоати деҳоти Чимтеппа ифои вазифа кард.

Дар ҳама вазифа хушрафтору накукор ва шикастанафс буд ва худро хидматгори ҳалқи азизи медонист. Ӯ нияҳоти неки зиёд дошт ва меҳост ба мардум ҳизмати бештаре бинунад, vale ағсӯс, ки умр вафо накард ва ҳамагӣ 59 сол зиндагӣ карду бар асари дарди бедавое аз байни мо рафт.

Az ӯ номи нек монду хотироти ширин. Соле аз марғи нобаҳангомаш гузашту барои хидматҳои содиқонаву пурбаракаташ ба ҳалқи азизи барои маҷлиси вакилони ҳалқи ноҳияи Рӯдакӣ ва тасдиқи мақомоти даҳлдори болои мактаби раками 115-и ноҳия (дар дехаи Обҷакорон) ба номи Альҷочи маорifi Тоҷикистон Иброҳим Шарифов гузашта шуд. Бузургонамон барҳақ гуфтаанд:

**Ҷунон қун бо ҳама кас зиндагонӣ,
Ки монӣ зиндад, ҷун зинда намонӣ.**

**Пирониши САИДОВ,
рӯзноманигор**

► ЭЪЛОН

Пажӯшишгоҳи рушди маориф ба номи Абдураҳмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ҷиҳати иҷрои Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2020, №427 «Дар бораи Нақшай ҷорабаниҳо барои солҳои 2020-2025 оид ба амалигардонии «Бистсолаи омӯзиши ва рушди фанҳои табииатшиноӣ, ҳакиқӣ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» ва фарmonии вазiri маорif va ilmi Ҷумҳuриi Toҷikiстон аз 26.10.2020 № 2214 оид ба масъалаи зикршуда миёни оlimon, muҳakkikon, oмӯzgoron, doktorontoran u unvонҷӯn ozmuni «Makolai bextarini»-ro эълон менамояд.

Шартҳои озмuni ва soҳotri makola

1. Makola boyad natichaи tаҳkoti ilmi boшад ва mazmuни ilmi- metodiro faro bigirad.
2. Makola boyad xususiyati innovatsoni doшta, takrori korҳoi ilmi-taҳkoti peshtar naboшad.
3. Dar makola annotatsiya (sharxi muҳtасар) bo забони тоҷiki, rusӣ va angliсi dарҷ shuda boшad.
4. Ozmun moҳi iunioi soli 2021 chambast garida, goliboni ozmuni bo mykoфoti puli va iftiхorномa сарфарoz gardonda mешавand.

Makolai peshniҳodshuda novobasta az iшgoli mавқeъ dar mачallai ilmiy-metodии taқrizshavandaи KОA-ии naziди Perезidenti Ҷumҳuриi Toҷikiстон «Paёmi Pajӯshigohi rushdi maorif» нашр mешavand.

Mati ni makola boyad dar formati Microsoft Word omoda гардида, bo xуруфи Times New Roman baroи matnҳoи rusiо angliсi va bo xуруфи Times New Roman Tj baroи matn тоҷiki tаҳxia гардида, ҳамchi ҳарфҳо 14, ҳошияҳо 2,5 cm va fosiлаи bайни satrҳo boyad 1,5 mm boшad.

Ҳамchi makola bo formati A 4 bo назардошти rӯyhati adabiёti istifodashuda va annotatsiyo аз 10 то 12 sahiفارо boyad dar garad.

Makola boyad bo tarbiyi zerin tаҳxia гардад:

- индекси УДК дошта boшад;
- насаб ва дар шакли iхтиisor nom va nomi padar ba tаҳri zerin niшon doda shavad (namuna: Sharofzoda C.T.);
- nomi makola muҳaҳas va ifodagari matn boшad;
- rӯyhati adabiёti istifodashuda (na kamtar az 10 nomgӯyи adabiёti ilmi) boшad.

Rӯyhati adabiёti istifodashuda boyad dar aсоси talaboti GOST 7.1-2003 va GOST 7.0.5-2008 dарҷ shavad.

- dar oхiri makola bo du zabon (rusi va angliсi) маъlumot dar boraи muallif va ё muallifon bo tarbiyi zerin niшon doda shavad: nasab, nom va nomi padar (purra), daračai ilmi va unvoni ilmi (agar boшad), nomi muassisae, kи dar on muallif koru faъoliyat menamояд, vazifaи iшgolnamuda, telefon, e-mail.

Xanomgi iктибосоварӣ adabiёti istifodashuda va sahiفارи mушahhasi on boyad dar kavsi chaҳorкунча [ ] niшon doda shavad. Namuna: [4, C.25]. Яъne, adabiёti №4 va sahiفارi 25.

Кумитаи тадорукот: ш. Dушанбе, кӯчай Айнӣ 126, Pajӯshigohi rushdi maorif ба nomi Abduраҳмони Ҷомии Akademияi таҳsiloti Toҷikiстон. Telefonxо baroи tamos: 2248506, 2248508. Postai elektronik prmatt@maorif.tj

Муассисаи давлатии «Маркази барномаҳои bайнalmilalӣ»-и Vazorati maorif va ilmi Ҷумҳuриi Toҷikiстон ittiloъ medihad, ki Ҷumҳuриi Ozarboйchon boroi soli tаҳsili 2021-2022 bursiҳaҳoи tаҳsili az rӯi zinaҳoи bакалавriat, magistratura, doktoranturaи tаҳsiloti oйl va tibbӣ peshnixod karдаast.

Donishgoҳҳoи Ҷumҳuриi Ozarboйchon vobasta ba iҳtisosҳoи gunogun certifikatҳoи satҳi bайнalmilalии TOEFL, IELTS - ro talab menamояd. Az in liҳoz, ba dovatalabon zarur ast, kи pesh az intihobi donishgoҳҳo va iҳtisos ba talaботi vobasta ba certifikati zabondonӣ peshnixodnamuda onҳo shinoس shawand.

-Tаҳsili rojgon;
-Pardoxti parvazxoi bайнalmilalӣ;
-Sugurta tibbӣ;
-Pardoxti rawodid va sabti nom;
-Stipendiaи moҳona boroi xӯrok, manzil va xizmatrasonии komunaӣ (800 AZN).

-Хуччатҳoи зарурӣ:

- Ariza (dar shakli anketa);
- Diplom ё attestat;
- Maъlumatnomai tibbӣ (bo sanchiшhо boroi VICH / SPID, hepatiti B va C);
- Xolnoma (rezume ё CV);
- Nomai xavasmandid (Motiviruyuше pismo);
- Certifikatҳoи malakadon zabondonӣ;
- Satҳi malakadon zabondonӣ (baroи barnomaҳo, ki bo zabondonҳo horiҷi guzaronida mешавand; boroi barnomaҳo bакалавriat IELTS 5, TOEFL 40, boroи barnomaҳo IELTS 5.5, TOEFL 50 lозim ast).

Эзоҳ: ҳама xuchchatҳo boyad ба zabondonҳo angliсi ё rusi тарҷuma va az taraфи notarius tasdiқ karда шаванд.

Maъlumoti muғassal dar somonaи: <https://mfa.gov.az/en/content/399/scholarship?fbclid=IwAR0bC3k8n1INfdSWoiZsFb8G37l3kmTGpmRC8sHfxHNoYWpYHztolZ3L9qM> Нишонӣ: ш. Dushanbe, kӯchai M.Tursunzoda - 47 (rӯ ба rӯi Alif Sarмоя).

Telefon: 2-23-23-59.

Markazi barnomaҳoи bайнalmilalӣ ба maъlumat shumo merasonaд, ki Donišgoҳҳo Azia e-University-и Davlati Қувайt, ҷumҳuриi Қазoқistон, Belarus, Ukraine dar soli tаҳsili 2021-2022 boroi tаҳsili шаҳrвандoni Toҷikiстон dar zinaҳoи bакалав, magistratura va doktor PhD bursiҳaҳoи tаҳsili chudozad.

Xoҳishmandon metavonand ba Markazi barnomaҳoи bайнalmilalӣ murochiat namояnd.

Curoga: ш.Dushanbe, kӯchai M.Tursunzoda - 47 (nazzi Alif Sarмоя).

Telefon: 2-23-23-59.

Эътибор надорад

Шаҳodatnomai gumshudaи ШТС №0086161 dar boraи hatmi sinfi 9, ki onro soli 2003 muassisasi tаҳsiloti miёnaи umumi №24-и noҳияи Firдавsии shaҳri Dushanbe ба Nurmatorva Parvinava dodaast, eътиbor nadorad.

Шаҳodatnomai gumshudaи T-ШТУ №-0186902, ki onro soli 2008 muassisasi tаҳsiloti miёnaи umumi №24-и noҳияi Firдавsии shaҳri Dushanbe ба Nurmatorva Nilufar dodaast, eътиbor nadorad.

Шаҳodatnomai gumshudaи A №185742 dar boraи hatmi sinfi 9, ki onro soli 1987 muassisasi tаҳsiloti miёnaи umumi №107-и noҳияi Shoҳmansuri shaҳri Dushanbe ба Shodieva Raъno Xasanova dodaast, eътиbor nadorad.

Шаҳodatnomai gumshudaи T-АТУ №0654052, ki onro soli 2019 muassisasi tаҳsiloti miёnaи umumi №100-и shaҳri Dushanbe ба Nabiev Fajzali Saidvaliевich dodaast, eътиbor nadorad.

Шаҳodatnomai gumshudaи T-ШТА №0145637 dar boraи hatmi sinfi 9, ki onro soli 2007 muassisasi tаҳsiloti miёnaи umumi №53-и shaҳri Panҷakent ба Bahronzoda Firuz dodaast, eътиbor nadorad.

Шаҳodatnomai gumshudaи A №286150, ki onro soli 1995 muassisasi tаҳsiloti miёnaи umumi №47-и noҳияi Rӯdakӣ ба Tuғonov Nasimxon Akbarovich dodaast, eътиbor nadorad.

Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

барои ишғоли мансабҳои холии маъмурии хизмати давлатӣ озмун эълон менамояд

Раёсати хифзи ҳукуки кӯдак

- сардори раёсати хифзи ҳукуки кӯдак – 1 чой (категорияи 1), маоши мансабӣ – 2746,60 сомонӣ;
- мувонини сардори раёсати хифзи ҳукуки кӯдак – 1 чой (категорияи 2), маоши мансабӣ – 2256,80 сомонӣ;
- сармухассиси раёсати хифзи ҳукуки кӯдак – 2 чой (категорияи 5), маоши мансабӣ – 1380 сомонӣ;
- муҳахассиси пешбари раёсати хифзи ҳукуки кӯдак – 1 чой (категорияи 6), маоши мансабӣ – 1124,70 сомонӣ.

Раёсати илм ва инноватсия

- муҳахассиси пешбари раёсати илм ва инноватсия – 1 чой (категорияи 6), маоши мансабӣ – 1124,70 сомонӣ.

Раёсати иқтисод, банақшагирӣ дар соҳаи маориф ва илм

- муҳахассиси пешбари раёсати иқтисод, банақшагирӣ дар соҳаи маориф ва илм – 1 чой (категорияи 6), маоши мансабӣ – 1124,70 сомонӣ.

Шӯбани маркетинг, амвол ва ҳариди давлатӣ

- муҳахассиси пешбари шӯбани маркетинг, амвол ва ҳариди давлатӣ – 1 чой, (категорияи 6), маоши мансабӣ – 1124,70 сомонӣ;

- муҳахассиси шӯбани маркетинг, амвол ва ҳариди давлатӣ – 1 чой, (категорияи 7), маоши мансабӣ – 924,60 сомонӣ.

Шӯбани таъминоти ҳукуки

- сармухассиси шӯбани таъминоти ҳукуки – 1 чой (категорияи 5), маоши мансабӣ – 1380 сомонӣ.

Шӯбани сифати таҳсилот

- сардори шӯбани сифати таҳсилот - 1 чой (категорияи 3), маоши мансабӣ – 1847,60 сомонӣ;
- сармухассиси шӯбани сифати таҳсилот - 1 чой (категорияи 5), маоши мансабӣ – 1380 сомонӣ;
- муҳахассиси пешбари шӯбани сифати таҳсилот - 1 чой (категорияи 6), маоши мансабӣ – 1124,70 сомонӣ;
- муҳахассиси шӯбани сифати таҳсилот - 1 чой (категорияи 7), маоши мансабӣ – 924,60 сомонӣ.

Шӯбани коргузорӣ ва назорати иҷро

- сардори шӯбани коргузорӣ ва назорати иҷро - 1 чой (категорияи 3), маоши мансабӣ – 1847,60 сомонӣ;
- муҳахассиси пешбари шӯбани коргузорӣ ва назорати иҷро - 1 чой (категорияи 6), маоши мансабӣ – 1124,70 сомонӣ;
- муҳахассиси шӯбани коргузорӣ ва назорати иҷро - 1 чой (категорияи 7), маоши мансабӣ – 924,60 сомонӣ;

Баҳши таҳсилоти томактабӣ

- мудири баҳши таҳсилоти томактабӣ - 1 чой (категорияи 4), маоши мансабӣ - 1519 сомонӣ;
- сармухассиси баҳши таҳсилоти томактабӣ - 1 чой (категорияи 5), маоши мансабӣ - 1380 сомонӣ;

Иловалӯй ба маоши мансабӣ барои собиқи хизмати давлатӣ аз рӯйи ҷадвали тарифӣ пардоҳим карда мешавад.

Талабот ба довталаҳон

Ҳуҷҷатҳои зарурӣ пешниҳодашванд

- ариза ба унвони роҳбари макомоти давлатӣ бо шакли дар заммиа I пешбинигардида;
- варақаи шахсии баҳисобигрии қадрҳо (бо 2 дона расми андоzi 4x6);
- тарҷумаи ҳол;
- нусхай ҳуҷҷатҳо дар бораи таҳсилот;
- нусхай дафтарчай меҳнатӣ;
- маълумотнома оид ба вазъи саломатӣ дар шакли 038;
- маълумотнома аз ВКД (оид ба доги судӣ);
- нусхай гуҳономаи раками мушаҳҳаси андозупоранд;
- маълумот дар бораи даромад ва вазъи молу мулк;
- нусхай шиноннома;
- нусхай билети ҳарбӣ (барои шахсоне, хизмати ҳарбиро адо намуданд).

Талаботҳои таҳсусӣ барои инголкунаидагони мансабҳон

Холии маъмурии хизмати давлатӣ

1. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **сардори раёсати хифзи ҳукуки кӯдак:**

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 3 сол собиқи хизмати давлатӣ дар мансабҳои категорияи сеюм ё 6 сол собиқи умумии хизмати давлатӣ ё 7 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукининосӣ;
- донистани таъриҳ, фарҳанг, муқаддасоти миллӣ, забони давлатӣ, як забони ҳориҷӣ;

- малакаи озодона ҳарф задан ва навиштан бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ (донистани забонҳои ҳориҷӣ афзалият дорад);

- малакаи ҳуби муошират бо аҳли чомеа, аз ҷумла маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбики манфиатҳои давлатӣ;

- кор карда тавонистан бо компютер.

2. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **мувонини сардори раёсати хифзи ҳукуки кӯдак:**

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 2 сол собиқи хизмати давлатӣ дар мансабҳои категорияи сеюм ё 5 сол собиқи умумии хизмати давлатӣ ё 6 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукининосӣ;

- донистани таъриҳ, фарҳанг, муқаддасоти миллӣ, забони давлатӣ, як забони ҳориҷӣ;

- малакаи озодона ҳарф задан ва навиштан бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ (донистани забонҳои ҳориҷӣ афзалият дорад);

- малакаи ҳуби муошират бо аҳли чомеа, аз ҷумла маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбики манфиатҳои давлатӣ;

- кор карда тавонистан бо компютер.

3. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **сармухассиси раёсати хифзи ҳукуки кӯдак:**

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 2 сол собиқи хизмати давлатӣ дар мансабҳои категорияи сеюм ё 5 сол собиқи умумии хизмати давлатӣ ё 6 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукининосӣ;

- донистани таъриҳ, фарҳанг, муқаддасоти миллӣ, забони давлатӣ, як забони ҳориҷӣ;

- малакаи озодона ҳарф задан ва навиштан бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ (донистани забонҳои ҳориҷӣ афзалият дорад);

- малакаи ҳуби муошират бо аҳли чомеа, аз ҷумла маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбики манфиатҳои давлатӣ;

- кор карда тавонистан бо компютер.

4. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **саҳифаҳои ҳукуки**:

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 2 сол собиқи хизмати давлатӣ ё 3 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукининосӣ;

- донистани таъриҳ, фарҳанг, муқаддасоти миллӣ, забони давлатӣ, як забони ҳориҷӣ;

- малакаи озодона ҳарф задан ва навиштан бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ (донистани забонҳои ҳориҷӣ афзалият дорад);

- малакаи ҳуби муошират бо аҳли чомеа, аз ҷумла маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбики манфиатҳои давлатӣ;

- кор карда тавонистан бо компютер.

5. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **шӯбани таъминоти ҳукуки**:

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 2 сол собиқи хизмати давлатӣ ё 3 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукининосӣ;

- донистани таъриҳ, фарҳанг, муқаддасоти миллӣ, забони давлатӣ, як забони ҳориҷӣ;

- малакаи озодона ҳарф задан ва навиштан бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ (донистани забонҳои ҳориҷӣ афзалият дорад);

- малакаи ҳуби муошират бо аҳли чомеа, аз ҷумла маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбики манфиатҳои давлатӣ;

- кор карда тавонистан бо компютер.

6. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **тасдиқоти ҳукуки**:

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 2 сол собиқи хизмати давлатӣ ё 3 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукининосӣ;

- донистани таъриҳ, фарҳанг, муқаддасоти миллӣ, забони давлатӣ, як забони ҳориҷӣ;

- малакаи озодона ҳарф задан ва навиштан бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ (донистани забонҳои ҳориҷӣ афзалият дорад);

- малакаи ҳуби муошират бо аҳли чомеа, аз ҷумла маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбики манфиатҳои давлатӣ;

- кор карда тавонистан бо компютер.

7. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **шӯбани маркетинг, амвол ва ҳариди давлатӣ**:

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 2 сол собиқи хизмати давлатӣ ё 3 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар конунҳо ва санадҳои меъёрии ҳукукининосӣ;

- донистани таъриҳ, фарҳанг, муқаддасоти миллӣ, забони давлатӣ, як забони ҳориҷӣ;

- малакаи озодона ҳарф задан ва навиштан бо забонҳои тоҷикӣ ва русӣ (донистани забонҳои ҳориҷӣ афзалият дорад);

- малакаи ҳуби муошират бо аҳли чомеа, аз ҷумла маҳорати ба роҳ мондани ҳамкорӣ ҳангоми татбики манфиатҳои давлатӣ;

- кор карда тавонистан бо компютер.

8. Талаботи таҳсусӣ барои мансаби **тасдиқоти ҳукуки**:

- таҳсилоти олии қасбӣ, ихтисоси ҳукукининосӣ, ки иҷрои сарманонки вазифаҳои мансаби мазкури маъмурии хизмати давлатиро таъмин карда метавонад;
- 2 сол собиқи хизмати давлатӣ ё 3 сол собиқи умумии меҳнатӣ;

- донистани Конститутсияи Ҷумҳурии

Коллеци техникию омӯзгории ноҳияи Рӯдакӣ

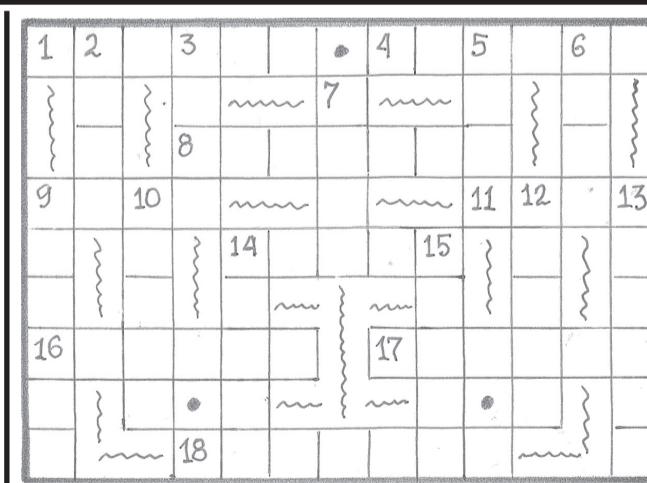
қабули довталабонро дар гурӯҳҳои бучавӣ ва шартномавӣ барои соли таҳсили 2021-2022 аз рӯйи ихтисосҳои зерин эълон менамояд

Рамз	Номгӯи ихтисосҳо	Барои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон								
		Рӯзона			Гоибона			Маблаг		
		Ҳамагӣ	бучавӣ	шартномавӣ	Ҳамагӣ	бучавӣ	шартномавӣ	рӯзона	гоибона	
ТАҲСИЛОТИ АСОСИИ УМУМИЙ (баъди ҳатми синфи 11)										
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 1										
2-490101	Технологияи нигоҳдорӣ ва корқарди ҳӯроки набототӣ, меваю сабзавот	24	14	10	-	-	-	1400	-	
2-49013101	Технологияи истеҳсолоти нонӣ, макаронӣ ва қаннодӣ	24	14	10	-	-	-	1300	-	
2-02060102	Технологияи (мехнати техникӣ ва нақшакаши)	24	14	10	24	10	14	1450	1450	
2-400101	Таъмини барномавии технологияи иттилоотӣ	24	14	10	-	-	-	1400	-	
2-02 04 03	Математика-информатика	24	14	10	-	-	-	1300	-	
2-370107	Автосервис (хизматрасонии монихо)	24	14	10	-	-	-	1400	-	
2-360331.01	Васл ва истифодабарии таҷхизоти барқии корҳона ва биноҳои истиқоматӣ	24	14	10	-	-	-	1500	-	
2-70101.33	Хизматрасонии техникӣ ва таъмири мухаррикони дарунсӯз	24	14	10	-	-	-	1200	-	
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 2										
2-270131	Иқтисодиёт ва ташкили истеҳсолот	24	10	14	-	-	-	1600	-	
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 3										
2-020301	Забон ва адабиёти тоҷик	24	14	10	24	10	14	1400	1400	
2-010201	Таҳсилоти ибтидой	48	24	24	24	10	14	1400	1400	
2-010101	Таҳсилоти томактабӣ	24	14	10	24	10	14	1400	1400	
2-020134	Забон ва адабиёти рус	24	14	10	-	-	-	1300	-	
2-010135	Забони хориҷӣ (англисӣ)	24	14	10	-	-	-	1300	-	
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 4										
2-020201	Таъриҳ	24	14	10	-	-	-	1300	-	
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 5										
2-020401	Биология	24	14	10	24	10	14	1400	1400	
ТАҲСИЛОТИ АСОСИИ УМУМИЙ (баъди ҳатми синфи 9)										
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 1										
2-360331.01	Васл ва истифодабарии таҷхизоти барқии корҳона ва биноҳои истиқоматӣ (баъди синфи 9)	24	14	10	-	-	-	1500	-	
2-400101	Таъмини барномавии технологияи иттилоотӣ (баъди синфи 9)	24	10	14	-	-	-	1400	-	
2-49013101	Технологияи истеҳсолоти нонӣ, макаронӣ ва қаннодӣ (баъди синфи 9)	24	14	10	-	-	-	1300	-	
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 2										
2-270131	Иқтисодиёт ва ташкили истеҳсолот	24	10	14	-	-	-	1600	-	
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 3										
2-010201	Таҳсилоти ибтидой (баъди синфи 9)	72	24	48	-	-	-	1400	-	
2-020135	Забони хориҷӣ (англисӣ) (баъди синфи 9)	24	14	10	-	-	-	1400	-	
Гурӯҳи ихтисосҳои кластери 5										
2-020401	Биология	24	14	10	-	-	-	1400	-	

Қабули довталабон берун аз маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар коллеци техникию омӯзгории ноҳияи Рӯдакӣ баъди ҳатми синфи 9 аз рӯйи ихтисосҳои зерин сурат мегирад:

Рамз	Номгӯи ихтисосҳо	Барои шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон							
		Рӯзона		Шартномавӣ		Маблаги шартнома			
		Ҳамагӣ	Шартномавӣ	Ҳамагӣ	Шартномавӣ	Ҳамагӣ	Шартномавӣ	Ҳамагӣ	Шартномавӣ
3-015101	Монтёри барқӣ (баъди синфи 9)	24	24	24	24	24	24	24	24
3-500155	Дӯзандо (баъди синфи 9)	24	24	24	24	24	24	24	24
3-360151.3	Кафшергари барқию газӣ (баъди синфи 9)	24	24	24	24	24	24	24	24

Агар хоҳед, ки мутахассиси ҷавобгӯи талаботи замони нав гардед, якчанд забони хориҷиро аз ҳуд намуда, рақобатпазир бошед, пас коллеци техникию омӯзгории ноҳияи Рӯдакӣ баъди ҳатми синфи 9 аз рӯйи ихтисосҳои зерин сурат мегирад:

Муаммои «Сарват»

Аз боло ба поён:

2. Як навъи нӯшоқӣ. 3. «*** сад бор гултам, ки гуломат ман, ҳамин коғист». (М. Турсунзода). 5. Зиёратқунанда. 6. Давлат дар қитъаи Осиё. 7. Исими мардонӣ тоҷикӣ. 9. Фолклоршиноси шинохтаи тоҷик, муаллифи китоби «Навбаҳори ҷашмасор». 10. Шаҳр дар Австрія, ки бо Душанбе бародаршар эълон шудааст. 12. Ҳучҷати расмӣ – коргузорӣ. 13. Бонгарӣ, дорӣ. 14. Унвони ифтихории Мирзо Абдулқодирӣ Бедил. 15. Шаҳр дар ҶИЭ.

Аз ҷон ба рост:

1. Синоними нома. 4. Муқобилмаъни дур. 8. Сифати Ҳудованд. 9. «Дар *** олам бигаштам басе» (Салъӣ). 11. Навъи ракс. 14. Аҳамият додан. 16. *** Розик, шоири тоҷик. 17. Домулло ***, Қаҳрамони Иттиҳоди Шӯравӣ. 18. Исими занонаи тоҷикӣ.

Мураттиб Ҳотами ҲОМИД, «Омӯзгор»

Сарфобахши ҷаҳон омӯзгор аст.

ОМӮЗГОР

Муассис: Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон

Почтаи электронӣ: omuzgor@inbox.ru

Сомони хафтнома: www.omuzgor-gazeta.tj

Сармуҳаррӣ: Ҳайати М.ИМОМОЗДА, А.РАҲМОНЗДА, Н.САИД, М. САЛОМИЁН, Л. НАЗИРИ, Д. ҚОДИРЗОДА, Ношлиҳ НУРАЛИЗОДА таҳрир: Н. СОБИРЗОДА, Ф.РАҲИМИЙ, А.МУРОДӢ (ҷонишни сармуҳаррӣ), Н.ОХУНЗОДА (котиби масъул)

Сурог: 734025, ш.Душанбе, ҳ. Айнӣ 126, Телефонҳо: қабулгоҳ – 225-81-55, ҷонишни сармуҳаррӣ – 225-81-58, котибот – 225-81-57, мухосибот – 225-81-61

«Омӯзгор» таҳти раками 0018/рз, аз 13.07.2015 дар Вазорати фарҳангии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз нав номинавис шуда, таҳти раками 0110005977 дар Кумитаи андоzi назди Ҳукumatи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайди давлатӣ гирифтга шудааст. Нашрия ба хотири ҷонандешӣ маводе низ ба табъ мерасонад, ки идораи ҳафтнома метавонад бо муаллифон ҳамфирӯз nabobatdori shumora

А. МУРОДӢ

Ҳафтнома дар матбааи нашриёти комплексии «Шарқи озод» ба табъ расид. | Индекси обуна – 68850 | Адади нашр: 41215 | нусха | Тарроҳ: С. Ниязов | Ҳуруфчинон: М. Диловарова ва Д. Забирова

Навиштаҳо ва суратҳо ба идораи ҳафтнома ворид